Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-һээ гарана | № 158 (16681) | 1984 оной июлиин 10, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

Манай ороной арадуудай ленинскэ хани нүхэсэл ба интернациональна нэгэдэл мандаха болтогой!

(КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баярай суглаан дээрэ баталагдан абтаһан бэшэгһээ).

КПСС-эй Центральна Комитедтэ

ПАРТИИН ЗҮГҺӨӨ КОМСОМОЛЫЕ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫЕ СААШАДАНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА, ЗАЛУУШУУЛЫЕ КОММУНИС ЁҺООР ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ ТЭРЭНЭЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТУХАЙ

...үгһөө комсомолые ...ые саашадань һай- ...залуушуулые ком- ...ор хүмүүжүүлгэдэ ...рга дээшэлүүлхэ ...удалые КПСС-эй ... Комитет хаража ...инскэ комсомол ...идамтай халаанай, ... залуу үетэнние ...ёһоор хүмүүжүүл- ...мунизмын уг зо- ... илан мандахын ...лдэ тэрэнэй эдэб- ...агшын үүргые нэ- ...тойгоор бэелүүл- ...жэ тогтоол дотор ...нэ. 42 миллион ...агадые зэргэнүүд- ...үлхэдээ, ВЛКСМ ...ествын политиче- ...улалтада шухала ..., экономико, эр- ...е хүгжөөлгэдэ, ...демократиие саа- ...ргэдхэлгэдэ, оро- ...рыгөө хамгаалха ...е оэхижүүлгэдэ ...р хабаадана. ...шууд болон за- ...а үетэнэйнгөө хэ- ...эн солотойгоор ...нэ, оронойнгоо ...эгээн шухала зо- ... шиидхэхын ту- ...н уряагаар үүсхэл ...р тэмсэнэ. Олон ...үүд, басагад үдэр ... ажал хэрэгээр ... алдар солын ...э шэнэ шэнэ хуу- ...бэшэнэ. Байгал- ...эр замые, Урен- ...ы—Ужгород гэжэ ...ой соргые барил- ... Хара бэшэ хүрь- ...е шэнэдхэн ху- ...шэнэ газарые эл- ...шаглалгада, Сиби- ... Дурна зүгэй, хо- ...зүгэй баялигуудые ...до, Эдэ хоолой ...сэнэй программа- ...элүүлгэдэ комсо- ...хубитаяа оруулдаг

...лай хүдэлөөе пар- ... хүтэлбэрилгэ ха- ...лис обществодо ...хүнүүдэй револю- ...залгамжалгын түб- ...ын эрхэ нүхэсэл, ...ухала этигэл най- ...молой үзэл сурта- ...лхы байлгын, зо- ...эл эдэбхиин эшэ ...үн гэжэн Лени- ...л заабаринуудта ... КПСС тоолодог ... гол ёһон бодото ...эришэгүйгөөр бэе- ... XXVI съездын, ...ЦК-гай удаадахи ... шиидхэбэринүү- ...нүлөөн доро пар- ... комсомолые хү- ... удха шанар бая- ... түхэл шэнжэнүүд ...органууд нарижуу- ...уулагдана. Комсо- ...низацинуудта хү- ... коммунистнуудаар ...ажа, залуушуулда ...ргэ нүлөөн дээшэ- ... Гүрэнэй ба нии- ...үд, партиин, ажа- ...инай ветерануудай ... дунда яоуулаг- ...элмэридэ эдэбхи- ...баадана.

...хамта хүгжэлтэ тү- ...измые нарижуулан ...ын зорилгонууд, ...өөр байгуулалтын ...ришэлдөөнэй, хур- ...иин зүгһөө ком- ...тэлбэрилгые, ур- ...залуу үетэнние хү- ... бүхы хэрэгые ... һайжаруулха, со- ...йгуулалтада тэдэ- ...бхитэйгээр хабаа- ...лтэ табина. Залуу- ...рим хубиин дунда ...а ниитын үүсхэл ...элгын, хара амяа ...жаяг журамые эб- ... бусад хангалтагүй ...үзэгдэдэг байһые ...баха шухала. ... ЦК, нютаг ню- ...комсомолой орга- ... ябуулгынгаа ёһо ...онол эрганууды ...шэнэдхэн хүйилга- ...молой кадрнуудтай ...г хүдэлмэридэ го- ... дунданууд гэр- ...мсомолой органи- ... залуу хүнүүдтэ ...г үүргэ нүлөөе ...шаг урэтэйгөөр хэ- ... шэнэ зорилго- ...уушаржа хашартай ..., даган дууряа- ...онолнуудаар, хэрэг- ... шиидхэхые орол- ...на. Олохон ушарта ...залуушуулай дунда ...рэнэ һонирхолнуу- ...оогоо хараада аба- ...иие шухала шэглэ- ...эрүүлэн бэелүүлжэ үрдидэггүй байна.

Партийна органууд комсомолой организацинуудта этигэл найдалтай эрилтэ табихын орондо хэтэрмэ заабари зүбшэл үгэлгөөр, харгалзалгаар ажалаа түгэсхэдэг, зарим ушарта тэдэнэй хэрэгүүдтэ, анхарал оролдолгонуудта хайша хэрэгээр хандадаг байна. Олохон партийна комитедүүд комсомолой эдэбхитэдтэй ябуулдаг хүдэлмэреэ һуладуулаа, комсомолой, залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин һайн дүй дүршэлые хангалтагүйгөөр сорсолно, һулаар нэбтэрүүлнэ.

Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлгые саашадань һайжаруулха гэшэ партийна, гүрэнэй ба ниитэ арадай шухала хэрэг болоно гэжэ тоолохо хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет тэмдэглэбэ. Эсэсэй эсэстэ энэ асуудалай манай Эхэ ороной ерээдүйе найдамтайгаар хангахыень хараадаа абаха шухала.

Комсомолой III съезд дээрэ В. И. Ленинэй үгэ хэлэхэдээ, «коммунизмда һуралсаха» гэжэ залуушуулда үгэһэн түүхэтэ захяа заабари мүнөө үедэ бүри ехэ удха шанартай боложо байнхай. Агууехэ Ленинэй ажабайдалайнь ба ажал ябуулгынь жэшээ дээрэ, парти болон арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудаар хүбүүд, басагадые коммунизм байгуулжа һургаха, залуушуулда этигэл найдал олгохо, тиихэтээ хамта тэдэнэртэ табигдадаг эрилтээ шангадхаха, социализмын түүхэтэ хуби заяанай түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гэшэ партийна организацинуудай уялга мүн.

Партиин зүгһөө комсомолые хүтэлбэрилгые шангадхаха, залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, ЦК-гай февралиин ба апрелиин (1984 он) Пленумүүд дээрэ, комсомолой организацинуудай секретарьнарай бүхэармиин зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүд соохи захяа заабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхыень союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, окружкомуудта, горкомуудта ба райкомуудта, эхин партийна организацинуудта дурадхагдаа. Хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан һайжаруулха, залуу хүнүүдые коммунизмын хэрэгтэ хэлбэришэгүй бэеэ үгэнги байхаар, совет обществын ёһотойл эрхэтэд болохоор хүмүүжүүлхэ талаар партиин тодорхойлһон хүндэ хүшэр олон янзын хүдэлмэридэ дүүрэн хүсөөрөө хабаадалсаха гэшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ комсомол, залуушуул тоолохо зэргэтэй.

Марксистско-ленинскэ үзэл суртал, ангиин мэдэрэл, буржуазна номнолдо, социальна үнэн зүб байдалай үзэл бодолдо зүрюу харша юумэндэ эбсэшэгүй байлгые залуу хүнүүдтэ оролдосотойгоор бүрилдүүлэн хүмүүжүүлхэ. Мүнөөнэй эрдэм мэдэсэ шудалха эрилтэ залуушуулда хүмүүжүүлхэ, зохёон байгуулхы ажал ябуулгада, экономическа ба социальна хүгжэлтын гол зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, гүрэн түрэ болон общественно хүтэлбэрилгэдэ тэдэниие эдэбхитэйгээр элсүүлэн хабаадуулха. Залуушуулые хүмүүжүүлгын, һургалгын бүхы хэрэгэй тэдэнэртэ коммунис ёһо гурим хүмүүжүүлгэ түйлаха шухала.

Партиин зүгһөө комсомолые хүтэлбэрилгэ түсэбэй ёһоор саг үргэлжэ бэелүүлэгдэхэ, залуушуулай холбооной бүхы шатын эдэбхитэй залан сэхэ ажал ябуулгые хангаха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Залуушуулай дунда боложо байдаг социальна үзэл сурталай үйлэ хэрэгүүдые саг үргэлжэ гүнзэгыгөөр ойлгохо, тэдэниие таһалгаряагүйгөөр шэнжэлхэ, хүдэлмэриин гол шэглэлнүүдые, эгээл нүлөө ехэтэй түхэл шэнжэнүүдые шэлэхэдэнь, комсомольлой организацинуудта туһалха шухала.

Тиихэдээ этигүүлхэ, нүхэд ёһоной анхарал оролдолго хандуулха, туһатай үүсхэл эдэбхиинь дэмжэхэ. «Һургаал заабаринуудаараа бэшэ, харин ажал хэрэгээрээ һургаха, гээгдэлһээнь гаргаха» (Ленин) хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэ партиин зүгһөө залуушуулай эмхиие хүтэлбэрилгын гуримда заабол табигдадаг эрилтэ гэжэ тоолохо.

Комсомолой организацинуудай ажабайдалай ба ажал ябуулгын асуудалнуудые ходо ходо хаража үзэхэ, залуушуулай социальна асуудалнуудые шиидхэхэдэнь тэдэнэртэ туһалха шухала. Гүрэнэй ба ниитын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ехэ эрхэнүүдээ комсомолой гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхынь тула таарамжатай эрхэ байдал байгуулха. Залуушуулай һуралсалай, ажалай, һуудал байдалай ба амаралтын бүхы шухала асуудалнууд комсомолой хабаадалгатайгаар заабол шиидхэгдэхэ ёһотой. Комсомолшууд болон залуушуулые партийна суглаануудта урижа хабаадуулха шухала. Комсомолой организацинуудай секретарьнарые, залуушуулай ёһотойл хүтэлбэрилэгшэдые партийна комитедүүдэй, бюрогой бүридэлдэ һунгахада таарамжатай гэжэ тоолохо. Комсомолой эрхим түрүү хүмүүжэмэлнүүдые, нэн түрүүн хүдэлмэришэдэй ба колхозникуудай дундаһаа партида шэлэжэ абаха. ВЛКСМ-эй гэшүүдые партида зууршалһанай түлөө комсомолой организацинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ.

Залуушуулай холбооной ажал ябуулгада партиин гол хүсэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Комсомолдо коммунистын бэелүүлдэг хүдэлмэри хадаа партийна харюусалгатай хүдэлмэри болоно гэжэ ойлгохо, тиимэһээ тэрэниие нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ шухала. Залуу коммунист бүхэн ажалай шэн габьяагай, гүнзэгы үзэл сурталай, һайн һайхан абари зангай үльгэр жэшээ харуулха уялгатай.

Совет, профсоюзай, ажахын органуудай, ниитын эмхинүүдэй залуушуулай дунда ябуулдаг хүдэлмэриие шангадхаха хэмжээнүүдые партийна комитедүүд абаха, тэдэнэй ябуулгануудые залан хүтэлбэрилгые һайжаруулха ёһотой. Партийна хүтэлбэрилэгшэд залуушуулай ходо ходо уулзажа байха, ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ коммунистнуудай, бүхы хүтэлбэрилхы кадрнуудай эдэбхитэйгээр хабаадаха тухай партиин эрилтэнүүдые бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ. Залуушуулай ажалладаг, һурадаг, амардаг газарта тэдэнэр ходо ходо ошожо, гол шухала асуудалнуудаар тэдэнэртэй үнэн сэхээр, этигэл найдалтайгаар хөөрэлдэхэ, асуудалнуудтань гүйсэд дүүрэн харюунуудые үгэхэ уялгатай.

ВЛКСМ-эй ЦК, республиканска, хизаарай ба областной комсомолой комитедүүд ажахын, социально-соёлой байгуулалтын түсэбүүдые бэелүүлгэдэ комсомолой организацинуудай оруулдаг хубитые дээшэлүүлхэ уялгатай. Ороной хүгжэлтын хараа түсэбүүдые тодорхойлходоо, парти мүнөөнэй залуушуулай мэргэжэл шадабарида, гүнзэгы ухаан бодолдо, ажалай үүсхэл эдэбхидэ горитой ехээр түшэглэнэ гэһэн мэдэрэл залуу ажалша бүхэндэ нэбтэрүүлхэ зэргэтэй. Тэдэниие социалис мүрысөөндэ үргэнөөр элсүүлэн хабаадуулха, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй хүдэлөөе хүгжөөхэ, эдиршүүлые хүмүүжүүлгэдэ тэдэнэй нэрэ хүндые, үүргые дээшэлүүлхэ. Ниитын үйлэдбэриие, эрдэм-техникын дэбжэлтые эршэдхэлгын, үргэлжэ дээрэнь автомат оньһо нэбтэрүүлгын, электронико, атомай элшэ хүсэ хүгжөөлгын, тон шэнэ түхэлэй материалнуудые, технико ба технологи байгуулгын, нэбтэрүүлгын гол шэглэлнүүдтэ, ажахы эрхилэлгын экономическа онол аргануудые шудалалгада залуушуулай хүсэлэл оролдолгонуудые хандуулха шухала.

Тиихэдээ үргэн ехэ хэмжээ ябуулганууд а гол анхаралаа хандуулхадаа, комсомолой организацинуудай эсэсэй эсэстэ эли бодо үрэ дүнгүүдые үгэдэг, «бага шэнгишье һаа», үдэр бүриин, тодорхой хэрэгүүдые анхаралһаа алдахагүй гэшэ шухала удха шанартай.

Залуу хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта, мэргэжэлтэдтэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, удха түгэлдэрөөр амарха эрхэ байдал байгуулха тухайда партийна, профсоюзай ба комсомолой организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Һурган хүмүүжүүлгын хэрэгые хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха, залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, һали-були, ээзэн буса ябадалда, архидалгада, залхуурхалгада эбсэшэгүй байхаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ. Хүдэлмэришэд болон таряашадтай хамта үнэн сэхээр, жаяг журамтайгаар ажаллаад байбал, ёһотойл коммунистнууд боложо шадаха гэжэ В. И. Ленин заадаг һэн.

Комсомолой габшагай барилганудта, тэндэ ажалша коллективүүдые бүрилдүүлгэдэ ёһо тэдысэ-албан хойрог хандалгые шууд сэхээр усадхан зайсуулхыень ВЛКСМ-эй ЦК-да, министерствэнүүд болон албан зургаануудта дурадхагдаа. Комсомол-залуушуулай барилга бүхэнэй хүбүүд, басагадта эрхэтэн ёһоор үргэн хүгжэлгын ажалай ба политическэ хатуужалай, үнэхөөрөөшье габшагай ажалай ёһотойл һургуули болохыень түйлаха. Студентнэрэй барилгын отрядуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха.

Залуушуулые үзэл сурталай-политическэ, сэдьхэл бодолой талаарнь хүмүүжүүлхэ гэшэ партийна, комсомолой организацинуудай түбхын түрүүшын шухала удха шанартай хэрэг болохо ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй захяа заабаринуудые хүтэлбэри болгон, энэ хүдэлмэриие үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха, элдэб шатын залуушуулай онсо шэнжые, тэдэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээе, ехэ юумэ ойлгохо мэдэхэ байлгые, аша туһые, эрмэлзэл абьяасые хараада абаха, залуу хүнэй үргэн хүмүүжэдэг бүхы юумэндэ анхарха шухала. Комсомолой хүмүүжүүлгын хүсэлэл оролдолгонуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажахын ба соёлой байгуулалтын тодорхой зорилгонуудые шиидхэлгэтэй тэдэниие нягтаар холбохо. Олониитын дунда ябуулагдадаг пропагандын ба агитациин, политическэ гэгээрэлэй, контрпропагандын хүдэлмэриин олон янзын түхэл маягуудые ургажа ябаа залуу үетэндэ мүнөөнэй ниитын хүгжэлтын совет патриотизмын ба социалис интернационализмын жама ёһонуудые марксистско-ленинскэ суртал һургаалай үндэһөөр гүнзэгыгөөр ойлголгые бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгэдэ хабаадуулха. Аха дүү социалис оронуудай арадуудтай хани барисаанай ба бата нэгэдэлэй, капиталис болон хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй ажалшадай сүлөөрэлгын тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын мэдэрэлтэйгээр хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхэ. Бага балшар наһанһаань хойшо залуушуулые Эсэгэ ороной алдарта түүхые, Гүрэнэй гербые, Советскэ Союзай Гимные, оронойнгоо Гүрэнэй тугые хүндэлдэгөөр, социалис суртал һургаалнуудай үнэн зүб байһанда хэлбэришэгүй этигэл найдамтайгаар хүмүүжүүлхэ шухала. Эдир наһатаниие бурхан шажанда шүтэдэггүйгөөр хүмүүжүүлгые шангадхаха, социалис ёһо заншалые ажабайдалда оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ.

Коммунис бата этигэл, социальна эдэбхи үүсхэл, ажалша бэрхэ, журамтай байлга, хамтын хэрэгэй түлөө харюусалга, гэр бүлэ, коллектив, общество тушаа һайн һайхан ябадал, хуулида хүндэтэйгөөр хандалга, бэрхэшээлнүүдые дабаха шадабари гэхэ мэтын суртал бодолой болон арюун зүб ябадалай шанар шэнжэнүүд хүгжэлтэ түгэс социалис обществын залуу хүндэ хамаатай байха зэргэтэй.

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

КПСС-эй Центральна Комитедтэ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ
СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ
КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Константин Устинович ЧЕРНЕНКЭДЭ

Бидэ, Россиин гүрэнэй бүридэлдэ Буряадай һайн дураараа ороһоор 325 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй областной комитедэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баярай суглаанда хабаадагшад, манай республикын хүгжэлтэ болон һалбаран мандалгада саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байһанайнь түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. У. Черненкэдэ үнэн зүрхэнэй коммунис амаршалга ба гүнзэгы ехэ баяр баясхалан Буряадай АССР-эй бүхы ажалшадай зүгһөө хүргэнэбди.

Россиин гүрэнэй бүридэлдэ Буряадай һайн дураараа оролго хадаа буряад арадай түүхэдэ шиидхэхы түрүү үйлэ хэрэг болоо. Энэ ушар ород арадай материальна болон оюун ухаан бодолой түрүү соёл культурые буряадуудай шудалан үзэхэ ябадалда туһалһан, гадаадаһаа ороһон дайсанай һандаралгата добтолгоһсо хамгаалһан, аюулгүй байдал хангаһан байна. Ород ба буряад арадуудай хани нүхэсэлэй мүндэлгэдэ энэ үйлэ хэрэг айхабтар ехэ үүргэтэй байһан, Октябриин һүүлээрхи үедэ урдань үзэгдөөгүйгөөр һалбаран мандаһан юм.

Агууехэ Октябриин социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе саг нээгээ. Тэрэнэй гол түйлалтанууддайнь нэгэн хадаа КПСС-эй ленинскэ национальна политикые бодото дээрэнь бэелүүлгэ болоо.

1923 ондо В. И. Ленинэй үүсхэлээр байгуулагдаһан Буряадай АССР Коммунис партиин хүтэлбэри доро, агууехэ ород болон манай ороной бусад арадуудай туһаламжа, дэмжэлгээр түүхын богонихон болзор соо хаанта Россиин гээгдэнги заха хизаарһаа түгэс хүгжэнхэй мүнөөнэй промышленностьтай, томодхогдоһон оньһожоруулагдамал хүдөө ажахын үйлэдбэритэй, социалис түрүү соёл культуратай индустриально-аграрна республика болоо. Социалис Буряад орон экономическа ба соёлойнгоо хүгжэлтын бүхы гол шэглэлнүүдээр манай заха хизааргүй Эхэ ороной бүхы республиканууд, хизаар болон областьнуудтай нэгэ зэргэдэ мүнөө ябана.

Хото городууд болон тосхон һууринуудай түхэл шэнжэ танигдашагүйгөөр хубилаа. Арадай гэгээрэлые, элүүрые хамгаалгые, эрдэм хүгжөөлгэдэ асари ехэ хубилалтанууд болоо, соёл ба искусство эршэмтэйгээр хүгжөөгдэнэ.

Коммунис парти болон Совет правительство Буряадай АССР-эй амжалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ, Ленинэй, Октябриин Революциин ба Арадуудай Хани барисаанай орденуудаар шагнанхай. Республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хото Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа.

Республикымнай ажалшад Россиин гүрэнэй бүридэлдэ Буряадай һайн дураараа ороһоор 325 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, промышленна предприятинуудай коллективүүд үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн социалис мүрысөөнэй ашаар табан жэлэй гурбан жэлэй ба энэ оной хахад жэлэй түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээ гэжэ КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада сэдьхэлээ ханангяар элидхэнэ. Түсэбһөө гадуур 17 миллион түхэриггэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Хүдөөгэй ажалшад һү, хартаабха, үндэгэ, ноохо бэлэдхэхэ түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Орооһо, мяха ба овощ үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалга ургаа. Транспортын һалбаринуудай коллективүүд хүдэлмэриингөө гол үрэ дүнгүүдые һайжаруулаа.

Жэлһээ жэлдэ капитальна барилгын эршэ ургана. Энэ табан жэлэй 3,5 жэлэй туршада республика доторнай миллиард гаран түхэригэй үнэ сэнтэй гол фондынууд тушаагдаа. Тиихэдэ капитальна барилгын хэмжээн үнгэрһэн табан жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 37 процентээр ургаа. БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад республикын газар дээрэ түмэр харгын гол замые табиха хэрэг саг болзорһоонь урид бэелүүлээ.

Буряадай АССР-тэ манай бүхы орон соохидол адляар ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын һалбаринууд саг үргэлжэ хүгжөөгдэнэ, ажалшадай баян дэлгэр байдал улам дээшэлнэ.

Дүүргэһэн ажал хэрэгүүд тухайгаа элидхэжэ байхадаа, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин эршые хурдадхаха, ажалшадай соёлой—ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха ябадалые һайжаруулгада республика дотор бии байгаа арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ бидэ мэдэрнэбди.

Һайндэрэй эдэ үдэрнүүдтэ буряад арад, Буряадай бүхы ажалшад КПСС-эй бэелүүлжэ байһан дотоодын болон гадаадын политикые бүримүһэн дэмжэнэ, дайе зайсуулха, ядерна ба бусад бүү зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, Совет правительствын абаһан хэмжээ ябуулгануудые һайшаана.

Буряадай хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад ба интеллигенци КПСС-эй ЦК-е ба Совет правительствые бүри нягтаар тойрон жагсажа, партиин XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын, табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, үйлэдбэриин участок бүхэндэ хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ зорюулха, КПСС-эй XXVII ээлжээтэ съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведые Буряадай бүхы ажалшадай зүгһөө бидэ найдуулнабди.

Манай ороной арадуудай ленинскэ хани нүхэсэл ба интернациональна нэгэдэл мандаха болтогой!

Совет обществые хүтэлбэрилэгшэ ба илалтануудта зоригжуулагша хүсэн — Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

Энэ бэшэг КПСС-эй областной комитедэй ба Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй 1984 оной июлиин 7-до болоһон баярай суглаан дээрэ баталан абтаа.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

ПРЕДПРИЯТИ, ОРГАНИЗАЦИ, ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮДЫЕ, АЖАЛ ХЭЖЭ ШАДАХА ХҮН ЗОНИИЕ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ ХАБААДУУЛХА ТАЛААР ОРОНГЫН СОМОНОЙ (УЛААН-ҮДЫН РАЙОН), СЕЛЕНГИНСКЫН ПОСЕЛКОВО (КАБАНСКЫН РАЙОН) СОВЕДҮҮДЭЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

Малай үбэлжэлгэдэ Улаан-Үдын районой «8-ое Марта» колхозой, Оронгын совхозой, мүн Кабанскын районой Ойморой, «Шергинский», Хандалын совхозуудай, Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ предприяти, организаци болон эмхи зургаануудай коллективүүдые, тэрэшэлэн ажал хэжэ шадаха хүн зониие үргэнөөр элсүүлхэ талаар Улаан-Үдын ба Кабанскын районуудай, Оронгын сомоной, Селенгинскын поселково Соведүүдэй үүсхэлые КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет һайшаагаа.

Тэжээл бэлэдхэлгые саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ талаар предприяти, организаци ба эмхи зургаануудай, мүн бүхы хүн зоной дунда нүлөө ехэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, ниитын адууһа малда, тэрэшэлэн предприяти, организаци, эмхи зургаануудай хамһабариин ажахынуудай болон колхозникуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай хубиин малда үбһэ тэжээл саг соонь, һайн шанартайгаар бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ хүн зониие олоор элсүүлэн хабаадуулхаар партиин Гусиноозёрскын, Хойто-Байгалай горкомууд, КПСС-эй райкомууд, арадай депутадуудай городской, районно, поселково, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаа. Ойн соорхойн, харгын болон полиин захаархи, мүн сабшагдангүй орхигдошодог булан тохойн, машинаар хуряагдажа боломоор бэшэ газарай ногоо заатагүй суглуулжа абаха болоно.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие үнгэргэхэ хэрэгтэ хүн зониие олоор элсүүлхэ зорилготойгоор арадай депутадуудай Оронгын сомоной, Селенгинскын поселково Соведүүдэй гаргаһан үүсхэлнүүдые үргэнөөр дэмжэхэ хэрэгые ходо харуулжа байхыень Телевидени болон радио-дамжуулгын комитедые, республиканска ба районуудай газетэнүүдэй редакцинуудые КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Оронгын сомоной, Селенгинскын поселково Соведүүдэй ажалшадай социалис уялганууд 3-дахи нюурта толилогдобо.

ХАЖУУРАЙ ДУУН ХАНХИНАБА

Кабанскын районой промышленна предприятинууд районойнгоо ажахынуудта жэл бүри ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг. Сэлэнгын целлюлозо-саарһанай комбинат Хандалын совхоздо, Байгалай модоной бааза Байгал-Худариин совхоздо, Тимлюйн асбоцементнэ завод Кабанскын шубуунай фабрикада хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна.

Ниитын адууһа малда бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ ажалда район дотор комсомол-залуушуулай 28 бригада гаранхай. Тэдэнэй нэгэ бригадыень нёдондоной социалис мүрысөөнэй илагша, ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Николай Калашников хүтэлбэрилнэ. Тиихэдэ комсомол-залуушуулай дүрбэн бригада витаминтай ногооной гурил гаргажа эхилбэ.

Мүнөө ажахы бүхэндэ «Комсомольско прожекторэй» постнууд байгуулагданхай. Тэдэнэр арадай хиналтын бүлэгтэй хамта хуряалгын шанарые шалгажа байха юм.

Т. ТРЕТЬЯКОВА.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Загарайн районой «Дружба» совхозойхид ниитынгээ малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангадаг болонхой. Бүхы сабшалангайнгаа талмайе өөрын эзэдтэй болгоһон ушар энээндэ ехэ нүлөө үзүүлээ.

Мүнөө тус ажахыда луговодуудай 6 звено байгуулагданхай.

— Луговодуудай звеное даагшад булта дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд,— гэжэ совхозой директор Н. С. Кубышкин хөөрэнэ.— Эсэгэнэртээ хамта нэгэ звенодо хүбүүдыньшье ажалладаг. Тиин Ажалай Улаан Тугай орденто Т. Я. Шульгин—Ивантаяа, Первомаевска сельсоведэй депутат А. М. Гончаров — Сергей, В. Г. Аксаментов — Виктор, Ф. Г. Серебренников — Леонид хүбүүтээ сугтаа хүдэлнэ. Энэ ушар залуушуулай харюусалга ехэтэй хүдэлмэриин оньһо, нюусые тайлбарилан абаха хэрэгтэ сэгнэшэгүй туһатай һургуули боложо үгэнэ ха юм.

Шулуутын урда бэедэ оршодог Анатолий Михайлович Гончаровой звенодо даалгагдаһан сабшалан дээрэ үбһэ хуряалгын халуун хаһа эхилэнхэй. Эндэ механизаторнууд Семен Пахомов, Даниил Шурыгин, Владимир Миронов, Василий Устинов гэгшэд түрүүшын үдэрһөө үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана.

— Үндэр баян ургаса абахын түлөө яһала оролдолго гаргаабди,— гэжэ Анатолий Михайлович хөөрөөгөө эхилнэ.— Сабшалангаа шулуу, бургааһанһаа сэбэрлээбди. Хожолынь борной шэрэжэ, хүрьһыень зөөлэрүүлхэ хэрэг гараа. Үбһэндөө оротороо гурба дахин уһалаабди. Түрүүшын уһалалга апрелиин 10-һаа эхилээ һэмди. Зарим участогуудта минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа. Нёдондо жэлдэ гектар бүриһөө 43 центнер үбһэн абтаа һэн. Энэшье жэлдэ тэрээнһээ бага бэшэ ургаса хуряаха зорилготойбди.

Удаа дараалан совхозой бэшэ луговодуудай звенонууд мүн лэ үбһэ хуряалгадаа гараба.

С. РИНЧИНОВ.

Улад зонойм хоймор-Улаан-Үдэм һайхан да

Сэлэнгэ, Үдын сэлгеэхэн уулзуур дээрэ сэсэг набшаар надхаһан Улаан-Үдэмнай һаяхан гүрэн түрын үндэр шагнал хайрада хүртэбэ. Ниислэл хотымнай мүнөөдэрэй байдалда энэ хуудаһан зорюулагдана.

ХОДОДОО ЗҮРХЭН СООМ

Хасаг малгайн орой мэтэ
Хабһалдин доошоо бууһан
Хабсагайн эрмэгтэ
сахюур, хэтэ
Хабиран, хабиран һууһан
Малша буряадай зэмьсэн хажууда
Маната огторгой
ханатан сүмэлһэн
Үдын острогой үндэр һуудал
Хэды үеымнай домог лэ һэн.
Тэндэһээл һабагшатай түрэл хотом,
Тэндэһээл заяатай арадай нүхэсэл...
Урган һалбаржа,
үндыжэ бодон,
Уян сэдьхэлэйм баян хүсэл
Урмашуулан ябаһан
Улаан-Үдэм,
Угтан шамай мүнөө уярнаб.
Анхилма баглаа
урдаш һүгэдэн,
Арадайнгаа нэрэһээ амаршалан барина...

А. ЖАЛ...

ДҮҮРЭН ТЭГШЭ АЖАБАЙДАЛАЙНЬ ТҮЛӨӨ

АРБАН найман жэлэй саана Новосибирскын инженерно-барилгын институдай архитектурна факультет дүүргээд, Улаан-Үдэ хүдэлхэеэ зорижо ерэһэн хүм. Түрэһэн Новосибирск хотоһоо холо бэшэ Красноярскда хүдэлхэ аргатай байбашье, Байгалай үмэнэхи Улаан-Үдые шэлээ бэлэйб. Юундэб гэхэдэ, алишье талаһаань ебажа харахада, манай хото дебташагүй шэнжэ шарайтай ха юм. Оршон тойронхи байгаалинь хэды һайхан гээшэб! Энэ талаар бүхы Сибирь, Алас Дурнын хизаар соо манай Улаан-Үдэтэй жэшэхэ городууд үсөөн байха. Алишье зүгтэнь ошоод харахада, хадын ташалан, табсангуудаар сүлөөтэйхэнөөр таража, нюдыш баясуулан, «энэ байнаб» гэһэндэл элеэр үзэгдэжэ байдаг ха юм. Хойто, урда зүгһөө ой модоор хушагдаһан үндэр хадануудаар хүбөөлэгдэнхэй. Буряад ороной баруун, зүүн зүгэй хизаар нютагуудһаа энэ хүрэтэр ходоро гараһан Сэлэнгэ, Үдэ голнууднай номгон долгидоо тууһаар ниислэл хотымнай хаяада урасхалаа ниилүүлэн, буурал Байгал тээшээ урдан ошодог гээшэ.

Түрүүшынхеэ иишэ ерэһээр бага бэшэ саг үнгэрөө гээшэ ааб даа. Анхан хүдэлмэриеэ эхилхэдээ, городой барилгын генеральна шэнэ түсэб табилгада хабаадалсаа һэм. Городойнгоо ерээдүйн түхэл шарай, тэрэнэй бүридүүлхы хубинууд тухай ниилээдшье арсалдаһанай һүүлээр нэгэ һаналтай боложо, түсэбөө саашадань тодорхойлдог бэлэйбди.

Тэрэ үеын Улаан-Үдэ мүнөөнэйхидэ орходоо һурагүй ондоо һааб даа. Жэшээнь, Борсоевой нэрэмжэтэ гудамжа годирыутай, нариншаг, тон юрын үйлсэхэн байгаа һэн. Харин мүнөө машинануудай хэдэн зэргээр ябаха үргэн гол харгы болонхой.

Гайхалтай даа! Анхан манай ухаан соо түрэжэ, удаань сагаан саарһа, картон макет дээрэ зарим тэды түхэлтэй болоод байгаашье һаань, хожомойнь бодото бэелэлые таахань бэрхэ һэн хаш. Харин мүнөө баруун захаарнь ербын бодоһон табан дабхар залгалаа гэрнүүдтэ ажаһуугшад үни хада эндээ түбхинэжэ, Сэлэнгэ тээһээ татаһан һэрюун һэбшээндэ сонхонуудаа сэлижэ, үглөөнэй улаан шаргал нарые урин энеэбхилэлээр угтадаг юм. Үргэһэ нойроо алдажа, эндэхи райониие шэнэ түхэлтэй болгохо талаар бидэнэй анха түрүүн үүсхэһэн оролдолгые тэдэнэр ехэнхидээ мэдээшьегүй юм ааб даа...

Зүрхэнэйнгөө халуун ульһа оруулан, зохёоһон түсэбүүдэйнгээ бэелһэниие хараха бүрээ городнай улам дүтэ ойрын болодог гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ баригдаһан Үдын шэнэ хүүргэ, буряад драмын театр, аэровокзал, арбан наймадахиһаа дүшэ гаранхи хүрэтэр ажаһуудалай шэнэ районууд гэхэшэлэн тоолоод үзэхэдэ, үнэхөөрөө урмашамаар, омогорхомоор.

Улаан-Үдэмнай һалбарна бшуу!

Авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай поселогуудта урган бии болоһон шэнэ районуудые эндэ мүн лэ дурдая.

Буряад оронойнгоо һүр жабхаланта һайндэрые угтаад байхадаа, хотынгоо түб райониие һэльбэн шэнэлхэ тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие тон болгоомжотойгоор дүүргэхэ зуураа хоёр шухала зүйл тухай мартажа болохогүй бшуу. Нэгэдэхеэр, Улаан-Үдэмнай үни холын түүхэтэй хото болоно. Хоёрдохёор, энэмнай буряад арадай национальна гүрэн түрын ниислэл гээшэ. Энэ шухала хоёр зүйл хараада абан, городой түбые хубилган шэнэлхэ түсэбүүдэй конкурс соносхоо бэлэйбди.

Архитектор хадаа имагтал шэнэ барилгануудые эрхилхэ бэшэ, харин урданай түүхэтэ барилгануудые тэрэ зандань үлөөхэ уялгатай бшуу. Жэшээнь, Одигитриин һүмые тойроод, хотын түбэй урда зүгтэхи хуушан гэрнүүдые дууһан һандаргаад, табан дабхар табан байшан бариха дурадхал жараад онуудта ороо бэлэй. Тэрэниие зүбшөөхэ яашье эрхэгүй байгаабди. Юуб гэхэдэ, городой эгээл энэ хубида уран гоёор шэмэглэгдэжэ, баригдаһан урда сагай дурасхаал болоһон гэрнүүд олон ха юм.

Тиимэһээ хотын түбые шэнэлхэ зорилгоор 1982 ондо Росси дотор түрүүшынхеэ соносхогдоһон энэ конкурсдо Москва, Ленинград, Новосибирск, Свердловск хотонуудай 21 архитектор хабаадажа, 13 проект дурадхаһан байгаа. Тэдэнэй үндэһөөр «Ленгипрогор» институт тусхай проект зохёожо дүүргэжэ байнхай. Тиихэдэ Улаан-Үдын түбэй түүхэтэ—архитектурна үндэһэ баримталан түсэб зохёохо захил искусство шэнжэлэгшэ архитекторнүүдтэ үгтөө. Һүүлэй гурбан жэл соо архитектурно-уран һайханай талаараа эгээл үнэтэ хүшөө байшангууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие тэрэ зандань үлөөхэ гү, али шэнэлэн һэльбэхэ тухайнь тодорхойлогдоо. Мүн тэдэниие тойроод байһан урданай бүлэг гэрнүүдтэй хамта сахин хамгаалгын зононууд баталагдаа. Иигэжэ урданай Верхнеудинскын һүлдэ шэнжые али болохоор аршалхые хүсэжэ, хажуугаарнь мүнөө үеын түхэл маяг болгоомжотойгоор оруулхые оролдонобди. Энэ райондо үйлсэнүүдшье үргэдхэгдэхэ ёһогүй. Олон дабхар мантан гэрнүүдыешье бодхооһониинь үлүү. Эндэ имагтал түсгаар зохёогдоһон проектээр байшангууд табигдаха болоно.

Советскэ үйлсэһөө Куйбышевай үйлсэ хүрэтэр Балтахиновай нэрэмжэтэ гудамжые зубшаһан райониие шэнэлэн һэльбэхэ проектнуудай конкурс соносхогдоод, мүнөө хоёр дүхэригынь үнгэржэ, хүдэлмэриин проектнүүд табигдажа байна.

Шэнээр баригдаһан байшангуудтаа үндэһэн буряад маяг олгуулха талаар оролдолго гаргагдана. Буряад драмын театрай байшангые эндэ жэшээ болгон дурдая. Тиихэдэ городоймнай түрүүшын олон дабхар, үндэр байшангай— гостиницын ханын панельнүүд буряад угалзануудаар гоёогдонхой юм.

Хүн зоной олоор ажаһуудаг шэнэ микрорайонуудые саашадаа улам болбосон түхэлтэй болгохо зорилго урдамнай байна. Шэнэ гэртэ ороод, хажуудань дүтэхэнэ худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, мүн социально-соёлой бусад эмхи зургаанууд үүдэнүүдээ үргэнөөр сэлээд байгаа һаань, хэды һайн бэлэй даа. Энээниие түйлахые оролдон, бидэнэр, архитекторнүүд болон барилгашад, хүсэеэ нэгэдүүлэн, түрэл городойнгоо хүн зоной дүүрэн тэгшэ ажабайдалай түлөө харюусалгатай гээшэбди.

П. ЗИЛЬБЕРМАН,
Улаан-Үдын ахамад архитектор.

ЭДИР ҮЕТЭН ЭТИГЭЛ ТҮРҮҮЛ...

Комсомолой хүдэлмэридэ ороходоо, 1935 оноһоо хойшо түрүүшынхеэ республикынгаа ниислэл хотодо ажаһуудаг болоо һэм. Энэ таба шахуу жэлэй хугасаа соо Улаан-Үдэм минии нюдэн дээрэ мүнөө үеын хүгжэнги промышленностьтэй социалис хото боложо хубилаа. Ямар гоёнууд, болбосон түхэлтэй шэнэ шэнэ кварталнууд урган бодоо, ямар һайхануул гэр байшангууд, үргэн салуу үйлсэнүүд олошороо гээшэб! Тиимэл хадань, сүлөөтэй сагтаа үйлсэ гудамжануудаарнь, талмайнуудаарнь сэнгэн ябаха угаа дуратайб. Сэдьхэлни сэнгэхэдэл гэдэг! Шамайе тойроод шамдуу түргэн алхалжа ябаһан шамбай залуушуулые харахадаа, урин миһэрэлээр, урматай дуугаар угтаха хүсэл түрэдэг. Тэдэнэй диилэнхинь студентнүүд ааб даа. Үнэхөөрөөшье, бодоод үзыт, мүнөө үедэ Улаан-Үдын дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта аяар 40 мянган эдиршүүл эрдэм, мэргэжэлэй хойноһоо шармайна. 40 мянган! Оройдоол жаран жэлэй саанахана Улаан-Үдын бүхы хүн зон арай шамай гэжэ эды шэнээн байгаа ха юм. Тиихэдээ мүнөө республикымнай ниислэл ёһотойл студентнүүдэй хото болоно бшуу.

КПСС болон Совет правительствын хүтэлбэри доро, агууехэ ород арадай туһаламжаар түүхын богонихон лэ болзор соо дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудые байгуулха, тэдэниие хүгжөөхэ хэрэгтэ Бурлад оромнай гайхамшагта амжалтануудые түйлажа шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хүгжэлтэ түгэс социализмын илан мандаһан мүнөө үедэ нимэ һургуулинуудай тоо олошорно, тэндэ олгуулдаг мэргэжэлнүүдэйнь янза түхэл үргэдэнэ. Мүнөө үедэ Улаан-Үдэдэмнай дүрбэн дээдэ һургуули бии гээшэ. Эндэ нэн түрүүн «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ гүрэнэй багшанарай институдые дурдая. Тиихэдэ тэрэнэй удаа нээгдэһэн хүдөө ажахын, бүри «залуунууд» гэжэ тоотой Зүүн Сибириин технологическа ба соёлой дээдэ һургуулинууд болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ институдуудай материально-техническэ баазань һайжараа. Хэдэн олон һуралсалай шэнэ байшангууд, хамтын байрануул, лабораторинууд, библиотекэнүүд, столовонууд ашаглагдаа. Энэ хэрэгтэ республикымнай партиина, совет органуудай, Улаан-Үдын предприятинуудай үүргэ угаа ехэ гэжэ сэхэ тэмдэглэе. Нүгөө талаһаа, эдэ дээдэ һургуулинууд мэргэжэл түгэс багшанараар гүйсэд хангагданхай. Буряад үндэһэ яһатанай дундаһаа урган эрдэмтэд Москва, Ленинград, Новосибирск, Эрхүү болон бусад хотонуудта тусхай бэлэдхэл гараһан байлаг. Һүүлэй мэдээгээр Улаан-Үдымнай институдуудта ашэ үрэ ехэтэй хүмүүжүүлгын ба ниитын хүдэлмэри эрхилдэг эрдэмэй 26 доктор, эрдэмэй 585 кандидат ба доцент тоологдоно. Тэдэнэйл халуун оролдолгоор эдир залуу үетэн далижажа, ажабайдалайнгаа бэеэ даанхай замые эхилнэ бшуу. Имагтал багшанарай ба хүдөө ажахын институдууд байгуулагдаһан сагһаа хойшо 35 мянга 600 мэргэжэлтэдые һурган гаргаа. Тиихэдэ 1962 ондо байгуулагдаһан Зүүн Сибириин технологическа институт 17700 хүндэ инженерэй диплом олгоһон байна. РСФСР-эй Соёлой министерствын харьяата Зүүн Сибириин соёлой дээдэ һургуули 9 янзын мэргэжэлтэй 10 мянга шахуу залуу үетэниие замдань үреэн табиһан юм. Манай Улаан-Үдэдэ диплом абаһан 30 гаран ондоо үндэһэн яһатадай түлөөлэгшэд мүнөө Буряадай, Яхадай, Тувагай, АССР-нүүдтэ, Эрхүүгэй ба Шэтын областьнуудта, Красноярска хизаарта, Сибирь болон Алас Дурнын бусад нютагуудта амжалта түгэс ажаллажа, арад зондоо аша туһа асаржа байдаг гээшэ.

Дээдэ һургуулинуудһаа гадна Улаан-Үдэдэмнай 17 техникум болон тусхай училищи бии. Тэндэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, соелой болон гэгээрэлэй эмхинүүдтэ хүдэлхэ элдэб мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэнэ. Тэдээн сооһоо эгээл томонь, эгээл хуушанайнь гэжэ тоотой Түмэр-замай техникумые жэшээ болгон нэрлэлтэй. Мүнөө эндэ 2000 шахуу эдир үетэн һуралсана. Һүүлэй жэлнүүдтэ индустриально-багшанарай техникум олондо мэдээжэ болонхой. Техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай багшанарые һурган гаргадаг энэ техникумдэ аха дүү Монголһоо, Вьетнамһаа, Лаосһоо ерэһэн эдир хүбүүд, басагад олоороо һуража, совет диплом абахаһаа гадна, интернациональна халуун хани нүхэсэлэй ульһа нютагаа абаашана бшуу.

Айхабтар ехэ үүргэтэй техническэ мэргэжэлэй училищинууд тухай эндэ хэдэн үгэ хэлэлтэй. Ниислэл хотымнай 15 һуралсалай тиимэ зургаануудта 6 мянга гаран эдиршүүл 64 янзын мэргэжэл шудална. Жэшээлхэдэ, № 15, ГПТУ-да модошо дархан, токарь, экскаваторай машинист гэхэ мэтэ мэргэжэл олгодог. Һүүлэй мэдээгээр, зуун... рилга гэжэ суу... гал-Амарай... ороной техниче... лэй училищину... хэһэн 10 мян... басагад хүдэлжэ... нэй дунда Улаа... лом абагшад ни... жэ тэмдэглэе. Ү... гэгшэд ехэнхид... лаа үргэлжэлүү... нернүүд, техни... мүнөөнэй орё... үйлэдбэриин... шэдөөр ажалла... арбадахи табан... шада Улаан-Үд... эрхим мэргэжэл... той хүдэлмэриш... ажахын элдэб... та эльгээһэн... нэгэдэхи табан... саа соо тэдэнэй... олошорхоор х...

...Би өөрөө... ажалда, һура... эмхи зургаану... до Зүүн Сиби... институдай рек... һэн хүн хадаа... Үдынгөө нимэ... эрдэм түгэс үе... ма дүүрэн боло... зүрхэнһөө баяс... най ерээдүй б... шуулай бата а... гэл, найдал түр...

Д. ЖА...
РСФСР-эй Соёл...
хүдэлмэрилэгшэ,

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭЭР

Түрэл республикымнай түб хото — Үдэ, Сэлэнгэ мүрэнүүдэй уулзуур дээрэ урган бодоһон Улаан-Үдын промышленность баян түүхэ намтартай, ажалай баатаршалгын һайхан заншал түримтай. Промышленна түбүүдэйнь эгээл үнинэй предприятинуудай нэгэн болохо «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводые дурдая. Энэ хадаа бүри хорёод онуудта эмхидхэгдэһэн кузнечно-слесарна мастерскойһоо, «Механлит» заводһоо эхилһэн баян намтартай юм.

Шэрэм шудхалаа, уһанай насосууд, нефтиин промышленностиин кранууд, арматурна, токарна станогууд, модо шэрэдэг тракторнуудые автомашинануудые, заһабарилга, электродвигательнүүдые, автомобильна кранууд́ые, соёлой-ажаһуудалай эд бараан гэхэ мэтэ продукци эндэ гаргагдана. Заводой продукци манай ороной зүг бүхэндэ, мүн хилын саадахи 48 орондо эльгээгдэдэг юм. 1970 ондо заводто бүтээгдэдэг электродвигательнүүдтэ гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдоо һэн. Энэ хадаа Буряад ороной промышленностиин хүндэтэ табан хушуута тэмдэгтэ хүртэһэн эгээ түрүүшын продукци болоһон байха юм.

Орденто заводой намтарай хуудаһануудые ирабал, республикын индустриализацитай нягта холбоотой алдарта үйлэ хэрэгүүд олон байха. Тэдэнэй гол шухалануудые дурдая:

1961 он. «К-61» түхэлэй зургаан тонный автокранууд гаргагдадаг болобо. Тингэжэ завод заһабарилгын предприяти байһанаа машина бүтээлгын шэглэлтэй болоо, «Электромашина» гэжэ нэрлэгдээ.

1962 он. Асинхронно электродвигательнүүд бүтээгдэдэг болобо.

1963 он. Коллектив республика дотороо эгээл түрүүлэн оперативна үйлэдбэриин түсэблэлгын гуримда орожо, предприятиингаа жэгдэ һайн ажал хангаба.

1969 он. Предприяти түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оробо. 1960 оноһоо 1969 он болотор заводой хүдэлмэришэд ороной научно-шэнжэлэлгын институдтай харилсан хүдэлжэ, гурбан янзын автокран, зуугаад серинн асинхронно электродвигатель болон арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг болонхой.

1971 он. Завод «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртэбэ. Гүрэн түрын энэ үндэр шагнал ажалша коллективые шэнэ, үшөө үндэр амжалтануудта, техническэ дэбжэлтын, предприятиингаа экономикые улам бэхижүүлхын, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө мүрысөөтэ тэмсэлдэ зорижуулаа һэн.

Һүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо заводой цехүүдтэ программна хүтэлбэритэй шэнэ универсальна оньһон түхеэрэлгэнүүд олошорно. Хүдэлмэришэдэйнь политическэ болон техническэ эрдэм мэдэсэшье дээшэлээ. Тэрэнэй ашаар 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй электромашинануудые гаргалга 2,4 дахин ургажа, хилын саанахи гүрэнүүдтэ электротехническэ продукци 5,3 дахин ехээр худалдагдадаг болобо.

Мүнөө «Электромашина» завод үе сагайнгаа эрилтээр шэнээр хубилгагдан һэльбэгдэжэ байнхай. Тус предприяти манай орон дотор үйлэдбэри эрхилэлгые нарижуулхын талаар экономическа туршалгада хабаадажа, ажалайнгаа дүнгүүдые улам һайжаруулна. Заводой инженернүүд, технологууд болон түрүү дүй дүршэлтэ хүдэлмэришэд шэнэ, уласхоорондын хэрэглэмжын электродвигательнүүдые гаргадаг болохоор бэлэдхэл хэжэ байна. Тэдэнэй корпусуудые бүтээхэ тусхай оньһожоруулагдамал линии тодхогдоно. Тэрэ линиин ашаглалгада оруулагдахада, заводто ажалай бүтээсэ эрид дээшэлхээр, үйлэдбэриин эрхэ байдал, продукциин шанар һайжархаар хараалагдана. Мүн металлай алмалта түйлагдаха.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хугасаа соо шэнэ —механическа ба шудхалгын цехүүд ашаглалгада оруулагдажа, заводой үйлэдбэри улам үргэдхэгдэхэ. Энэ хэрэгтэ заводто мүнөө үедэ хүдэлжэ байдаг ерээд инженер, зуу гаран техник, 250 гаран дунда эрдэмтэ хүдэлмэришэдэй оролдолго, шадабари зорюулагдаха байна. Тиин урдандаа Лейпциг, Тегеран, Измир, Брно, Пловдив, Алжир гэхэ мэтэ городуудта үнгэргэгдэһэн уласхоорондын ехэ ехэ ярмагууд дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн «Электромашина» заводой тамгатай электродвигательнүүд бүри үргэн ехэ суутай болохол.

Мүн гэр байра, хүүгэдэй эмхи зургаанууд болон соёлон-ажаһуудалай бусад барилга эрхилхэ тодорхой түсэб табигданхай. Гадна заводой коллектив шефтээ абаһан Яруунын районой «Победа», «Коммунизм» колхозуудтаа туһаламжын ехэ хүдэлмэри хэдэг. Энэ хадаа хото город хүдөө нютаг хоёрой хоорондын холбоо барисаае бэхижүүлэн, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн ангиин хубитаяа оруулжа байһанай бодото гэршэ болоно бшуу.

Мүнөө сагай хүдэлмэришэн ангиин хүгжэнги ажаһуудалай баримта болон заводой коллективтэ уран һайханай харалганууд, физкультура, спорт, аяншалга гэхэ мэтэ заншалта болонхой. Ажалай ба дайшалхы алдар солын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Удахагүй, дүтын ерээдүйдэ энэ орденто завод Зүүн-Сибириин томо, гүйсэд оньһожоруулагдамал предприятинуудай нэгэн болохол.

Д. ДАШИЕВ.

ЗОРИЛГОМН... ТОДОРХО...

Мүнөө үеын эрилтээр, һайнаар тааруу зох... һон хубсаһа үмдэхэдөө, хүн бүхэн ондоо, з... шэнгеэр үзэгдэдэг бээз. Энээниие арсаха хүн... жэ һананаб. Манай ательегэй коллектив хори... туршада республикынгаа ниислэл — Улаан-Үд... захиһан хубсаһа һайнаар оёхо гэжэ эрмэлзэ... ган хүнэй захилнуудые энэ хугасаа соо дүүр... баяр баясхаланда хүртэһэн гээшэбибди? Даб... жо гаргахын аргагүйл.

Хаа-яа захигша нюураа уршылгажа, захи... гэжэ арсаһаншье байха. Тиимэ ушарнууд дай... гөөр захигшадай диилэнхи олониинь сэдьхэ... «һайн даа» гэжэ хэлэжэ гарадаг.

Энэ «һайн даа» гэһэн үгэнь манай ательег... рүүшүүлдэ, ветерануул ба «алтан» гартай... сэхэ хабаатай гэжэ хэлэлтэй. Тиимэ хүнүүд... юм. Тодорхойлон хэлэбэл, үнинэй эсхэгшэд В... П. А. Маковеева, залуушуулай дундаһаа Ми... оёдолшод В.М. Мисайлова, А. М. Конева, Л... Р. И. Иванова, Е. И. Ахметшина, З. М. Поломо... бусад тэрэ тоодо оролсоно.

Эдэ нүхэднай бултадаа Буряад ороной Ро... һайн дураараа ниилэн оройоор 325 жэлэй о... дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые аб... амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тэдэнэр бултадаа б... гсо хахад жэлэй түсэбые 5 һарын туршада...

Тэрэшэлэн ажалдаа «бухажа» ороһон, түсэ... нуудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө элсүүлэн ажалладаг бригадануудай тоо олош... хай.

Любовь Михайловна Труфановагай удариш... да оройдоо 5 хүн тоологдодог. Гэбэшье т... бүтээгдэһэн захилнуудай шанар хододоо «эр... жэ сэгнэгдэдэг. Тус бригада байгша оной ха... сэбые 4,5 һарын туршада дүүргэжэ, ажалдаа... түйлаба.

Ф. М. Минулинагай бригада һараһаа һараде... дэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай... нэ.

Хуряангыгаар хэлэбэл, тэдэнэй «алтан» гара... 1500 түхэригэй захил дүүргэгдэнэ бшуу.

Шиидхэгдээгүй асуудал гэхэдэ, манай ателье... нууд дуталдадаг. Гэбэшье залуушуулые һургы... долшодые бэлдэхэ талаар манай коллективт... мэн хэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Манай ательегэй коллектив хүн зоной аж... рэглэмжэ хангаха талаар урдаа табиһан тодор... бэелүүлэн, мүнөө арбан нэгэдэхи табан жэл... дэхи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэх... майн оролдожо байна.

«Бурятшвейбыт» нэгэд...
гэжэ ател...

ТОО, БАРИМТА

Гурбан зуу гаран жэлэй саада тээ — 1666 ондо Верхнеудинскын острог баригдаһан. 1923 ондо Верхнеудинск хото республикын ниислэл болгогдоо. 1934 ондо автономито республикын ниислэл — Улаан-Үдэ гэжэ нэрлэгдээ юм.

1923 ондо городой хүн зоной тоо 23 мянганда хүрэдэггүй һэн. 1975 оной ноябриин 6-да Улаан-Үдэдэ ажаһуугшадай тоо 300 мянгада хүрэһэн юм. Мүноо эндэ 330 мянга гаран хүн ажаһууна.

1971 оной дүнгөөр Улаан-Үдэдэ үйлэдбэрилэгдэһэн промышленна продукциин хэмжээн 1923 онойхидо орходоо, 230 дахин ургаа.

Буряадай промышленностиин түрүүшын гигант —Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой (ЛВРЗ) барилга 1932 ондо эхилһэн юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай һүүлээр городой хүнгэн промышленность горитойхоноор хүгжөө. Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай гаргадаг бүхы продукциин 40 процентнь гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. 1979 ондо гадар трикотаж хубсаһанай фабрика ашаглалгада тушаагдаа.

1923 ондо дүн хамта 170 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд тоологдоо юм. 1983 ондо Улаан-Үдын гэр байрын фонд 4 миллион дүрбэлжэн метртэ хүрэбэ.

Хүн зоной элүүрые хамгаалгада горитойхон анхарал хандуулагдана. Мүнөө үедэ городтомнай дүн хамта 4235 орондой 17 больница бии.

1916 ондо Верхнеудинскдэ һуралсалай 27 эмхи зургаан байгаа юм. Мүнөө үедэ Улаан-Үдэдэ дунда болон найман жэлэй 59 һургуули тоологдоно.

Техническэ мэргэжэл олгодог 15 училищидэ 6000 мянган хүбүүд, басагад һурана. Городтомнай тусхай дунда 17 һургуули, 4 институт хүдэлнэ. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалда эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри 900 хүн ябуулна.

1983 оной социалис мүрысоонэй дүнгөөр Улаан-Үдэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй талмай.

С. БАЛДУЕВ...

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Эхиниинь 1-дэхи нюурта.

найдамтай хаалта хэхэ.

Түбэй болон нютагуудай газетэ, журналнуудай, радио болон телевидениин редакцинууд, ТАСС, АПН залуушуулай темые олон янзын болгохо, идейно удхые, статьянууд болон дамжуулгануудай мэргэжэлэй хэмжээе дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Партийна организацинууд эгнээ комсомолой хүтэлбэрилэгшэд, залуушуулай үнгэргэгдэдэг хүдэлмэриие хүсэдэр хаража, ВЛКСМ-эй ЦК, партийна комитедүүд комсомолой хэблэлэй ажал ябуулгые hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абаха ёhотой.

Залуушуулай сэрэгэй-патриотическэ хүмүүжүүлгые шэнгэдхэхэ, социалис Эсэгэ ороноо хамгаалха талаар хүндэтэ үүргэ дүүргэхэ түүнэй үндэр хариуусалгын мэдэрэл хүмүүжүүлхэ гэжэ партийна ба комсомолой комитедүүдтэ, политоргануудта, Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой, ДОСААФ-ай партийна ба комсомолой организацинуудта дурадхагдана. Албанда абтаха залуушуулай хүдэлмэри ябуулхада, тэдэнэрэй сэдьхэл бодолой-политическэ, сэрэгэй-техническэ болон физическэ бэлэдхэлэй бүри эхэ эмхидхэл хангалтын. «Сэрэгэй хэрэгтэ бэлэдхэгдэгүүр hураха ёhотой» гэhэн Ленинэй захяа заабари армиин комсомолой бүхы хүдэлмэриин удха үнгиинь байха ёhотой. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаhан Илалтын 40 жэлэй ойдо бэлэдхэлгэ сэрэгэй-патриотическэ хүдэлмэриие үргэнөөр хэрэглэхэ.

Дээдэ болон тусхай дунда hургуулинуудай ажэбайдалда комсомолой организацинуудай үүргые улам дээшэлүүлхэ, марксистско-ленинскэ теори, партиин политикэ гүнзэгыгөөр шудалха, шэнэ мэргэжэлээ hайнаар мэдэжэ абаха. Эхэ орондоо хэрэгтэй газарта хүдэлхөөр бэлэн байха хэрэгтэй студент, hурагша бүхэндэ бүридхэхэ асуудалнуудые партийна комитедүүд саг үргэлжын анхарал доро байлгаха гэжэ КПСС-эй ЦК партийна комитедүүдые, ВЛКСМ-эй ЦК-е, нютагай комсомолой органуудые уялгалба. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй шиндхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, бүхы гол шэглэлнүүдээр hургуулиие хубилган шэнэлэлгые бэелүүлгэтэй холбоотой хүдэлмэриие залан шууд ябуулха. hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые, hурагшадай ажалай, мэргэжэлэй бэлэдхэлые дээшэлүүлгэдэ комсомол багшанарай коллективүүдэй найдамтай түшэг тулгууринь байха ёhотой. hурагшадай комсомолой организацинуудай хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэл бүхы талаар хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулха, үйлэдбэри дээрэхи комсомолой организацинуудай зүгhөө hургуулинуудые, техническэ мэргэжэлэй училищинуудые, пионерэй дружинануудые шефтээ абалгые шангадхаха.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна пионерэй эмхиие хүтэлбэрилгые hайжаруулха. Отряд бүхэндэ пионерэй хүдэлмэриие hонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр ябуулха, пионернүүд болон октябрятануудые ажабайдалай зүб хараатайгаар хүмүүжүүлхэ шухала. Партийна организацинуудта пионеритэй ябуулагдадаг хүдэлмэриин асуудалнуудые хаража үзэдэг байха.

Гэр бүлэдэ, дунда ба дээдэ hургуулида, ажалша коллективтэ, пионерэй болон комсомолой организацинуудта hургалгын ба хүмүүжүүлгын бүхы хэрэг коллективизмын, суртал бодолой үзэлөөр, хара амяа хараха, зөөри зөөшын хойноhоо шунахайрха, хайша хэрэг байха, манай ёho заншалда таарахагүй ябадалда эбсэшэгүй үзэлөөр нэбтэрэнхэй байха, дүрбэн тэгшэ хүниие бүридхэн хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэй туhа нэмэри болохо зэргэтэй. Үри хүүгэдээ хүмүүжүүлхын түлөө түрэлхидтэ табигдадаг эрилтэнүүдые партийна болон профсоюзай организацинууд шангадхаха зэргэтэй.

Коммунис байгуулалтада ВЛКСМ-эй үүргын дээшэлэлгэ хадаа комсомолые эмхидхэлэй-политическэ талаар саашадань бэхижүүлхэ, тэрэнэй бүхы шатануудай, илангаяа комсомолой эхин организацинуудай дайшалхы шадабариие ба бэеэ дааhан шэнжые шангадхаха эрилтэ табина гэжэ КПСС-эй ЦК онсолон тэмдэглэбэ. Комсомолой хүдэлмэри хадаа ниитын ехэ удхатай, манай арадай бүхы ажабайдалаар нэбтэрэнги байха, хүбүүд болон басагадые зохёохы бэдэрэлгээр, ашатай туhатай хэрэгүүдээр урмашуулха зэргэтэй.

Комсомолой хүдэлмэриин онол аргануудые hайжаруулгада комсомолой комитедүүд ехэ анхаралаа хандуулха ёhотой. Нэгэ талаhаа ВЛКСМ-эй зэргэнүүдтэ эмхидэл, гурим журам бэхижүүлхэ, харин нүгөө талаhаа комсомолшуудай эдэбхи үүсхэлые хүгжөөхэ гээшэ энэ хүдэлмэриин гол удха мүн гэhэн К. Черненкын заабариие саг үргэлжэ хүтэлбэри болгон бэелүүлхэ хэрэгтэй. Комсомолой организацинуудай ажал ябуулгада ушардаг ёhын тэдысэ, эмхи гуримгүй ябадалые, харуулхын тэдысэ үнгэргэгдэдэг кампанинуудаар дашуурха ябадалые болюулха. Комсомолой хүдэлмэрилэгшэд залуушуулай коллективүүдтэ ехэ сагаа үнгэргэхэ, гансал олониитын хэмжээ ябуулганuудта бэшэ, мүн үдэр бүриин ажабайдалда залуушуултай холбоотой байха, тэдэнэрэй эрилтэнүүдые гүнзэгыгөөр ойлгохо, хүбүүд, басагадай хүн бүхэнтэй ябуулагдадаг хүдэлмэриие ниитын хүдэлмэритэй шадамараар тааралдуулха уялгатай. Эхин организацинууд болон комсомолой бүлэгүүдтэ үнгэргэгдэдэг хүдэлмэридэ хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлхэ, комсомолой суглаануудай үүргые дээшэлүүлхэ, комсомолец бүхэнэй ниитын уялгануудые үнэн сэхээр дүүргэлгые, өөhэдынгөө организацинуудай ажал хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалгые түйлаха. ВЛКСМ-эй гэшүүдые тоо бүридхэлдэ абаха хэрэгые гуримшуулха. Комсомолецой нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ, залуу ленинецүүдэй холбоондо хабаатай байhанайнь түлөө омогорхолой болон харюусалгын мэдэрэл хүмүүжүүлхэ. Хүдэлмэришэн, хүдөөгэй, армиин болон hурадаг залуушуулай дундаhаа эгээл эрхим түлөөлэгшэдые ВЛКСМ-эй зэргэдэ абалгые хангаха, комсомолой зэргэнүүдэй ургалтые үлүүсэ түргэдхэхэгүй. Комсомолдо абалга хадаа залуу хүнэй ажабайдалай гайхамшагта, мартагдашагүй үйлэ хэрэг болохо ёhотой.

Союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нууд, партиин крайкомууд болон обкомууд, ВЛКСМ-эй ЦК, комсомолой комитедүүд комсомолой кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулха, комсомолой ажал ябуулгые шангадхаха гол арга боломжо гэжэ тэрэниие тоолохо.

Суртал түгэс байлга ба арюун зүб ябадал, эмхидхэхэ шадабари, залуушуулай өөрсэ янзын эрилтэнүүдые наринаар мэдэжэ абаха шадабари, түгэс мэргэжэл ба залуушуулай сог зали — эдэ бүгэдэ тон ехэ удха шанартай юм гэжэ КПСС-эй ЦК онсолон тэмдэглэбэ. Хара амяа хараха, хайша хэрэг байха, ажал хэрэгтээ шүүмжэлэлгүйгөөр хандаха, хэтэрхэ ябадалнуудта эрид шууд эсэс табиха шухала.

Кадрнуудые шэлэхэ, тараан табиха асуудалые хамтааран, ёhо руунь, эрилтэ ехэтэйгээр шиидхэхэ. Ажалша коллективэй hургуули гараhан залуушуулай дунда хүндэтэй комсомолшуудые хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, залуу мэргэжэлтэдэй дундаhаа комсомолой органуудта эдэбхитэйгээр зууршалха. Комсомолдо хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ эхэнэр-залуушуулые үргэнөөр хабаадуулха. Кадрнуудай тогтонижоронги байлгые туйлаха. hайнаар хүдэлдэг комсомолой эдэбхитэдые партийна, совет болон ажахын хүдэлмэридэ зоримгойгоор дэбжүүлхэ.

Комсомолой органуудай аппарадай бүридэлые нарижуулан hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые бэелүүлхэ. Тиихэдээ нэн түрүүн комсомолой горкомууд болон райкомуудые, илангаяа хүдөөгэй райкомуудые бэхижүүлхэ. Комсомолой кадрнуудай политическэ hуралсалда шухала удха шанар олгохо зуураа, партийна дээдэ hургуулинуудта болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи Комсомолой дээдэ hургуулида тэдэниие бэлдэлгые үргэдхэхэ шухала гэжэ тоологдобо.

Залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын шухала асуудалнуудые эрдэм ухаанай үндэhөөр зохёон табилгые hайжаруулха гэжэ СССР-эй Наукануудай академидэ, Ниитын эрдэмэй академидэ болон КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институтда, СССР-эй Педагогическа эрдэмэй академидэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи ВКШ-да даалгагдаба. Общество шэнжэлдэг эрдэмтэдые, партийна ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэдые энэ хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулха.

Шэнэ общество байгуулгые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлхэ, ороной хуби заяанай түлөө, социализмын ба дэлхэйн хуби заяанай түлөө түүхэтэ харюусалгые даажа абаха, аха үетэнэй дүй дүршэлые гансал халан абаха бэшэ, харин тэрэниие өөhэдынгөө түйлалтануудаар арьбадхажа шадаха залуушуулые партийна, совет, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажалша коллективүүд саашадаашье хүмүүжүүлхэ бэзэ гэжэ этигэжэ байhанаа КПСС-эй Центральна Комитет элирхэйлнэ.

Улаан-Үдын РАЙОНОЙ «8-е МАРТА» КОЛХОЗОЙ, ОРОНГЫН СОВХОЗОЙ НИИТЫН АДУУhА МАЛДА ТЭЖЭЭЛ НӨӨСЭЛХЭ ТУХАЙ ОРОНГЫН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...звенонууд байгуулагдаа, эндэ хүдэлhэн хүнүүдтэ түлөөри болон урмашуулганууд зохёогдоо.

Колхоздо оньhожоруулагдамал нэгэ томо звено байгуулагдаа. Харин Оронгын совхоздо үбhэшэдэй оньhожоруулагдамал 5 звено, сенаж даралгада нэгэ звено ажалаа ябуулжа эхилэнхэй. Витаминтай ногооной гурил гаргаха агрегадууд хүдэлгэгдэжэ захалба. Сомоной Соведэй ажахынуудта пенсионернүүдhээ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдhээ, hургуулиин hурагшадhаа, студентнэрhээ бүридэhэн 3 звено эмхидхэгдээ. Зарим звенонуудта шефүүдээ, ажал хэжэ шадаха хүн зониие даалгажа үгэхөөр хараалба.

«8-ое Марта» колхозой, Оронгын совхозой ниитын адууhа малда дүн хамта 25 мянган центнер үбhэн бэлэдхэгдэхэ, 5,5 мянган тонно силос, 2650 тонно сенаж дарагдаха, 300 тонно ногооной гурил гаргагдаха, 155 тонно набшаhата тэжээл нөөсэлэгдэхэ ёhотой.

Ушар иимэhээ манай Соведэй мэдэлдэ байhан хүн зоной хүсөөр адууhа малда 4117 центнер үбhэн, тэрэ тоодо: hургуулинуудай коллективүүд 200 центнер, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд 50 центнер, элүүр энхые сахигшад 100 центнер, Оронгын отделениин госкомсельхозтехникын х и д 300 центнер, ГРП-гэйхид 325, Ганзуринай санаториин хүдэлмэрилэгшэд 30 центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ юм.

Тэжээлэй нөөсые арьбадхахын тула хээрэ ургаhан ногоо, халаахай, мүн сабшагдангүй орхигдошодог газарай, харгын захаархи ногоо хуряажа абахабди. Эдэ үдэрнүүдтэ набшаhата тэжээлээ бэлэдхэжэ дууhахамнай. АВМ агрегадуудые хүдэлгэхын тула 1192 центнер ногоо, набша намаа бэлэдхэгдэхэ байна. Хубиин автотранспортнуудтай хүнүүд сабшалангай участогуудhаа ондоо газарнуудта 282 центнер ногоо сабшажа, АВМ-үүдтэ тушааха юм. Субботын болон воскресениин үдэрнүүдтэ предприяти, организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад олоороо үбhэ хуряалгада гарахаар хараалагдана.

Колхозой правлени, совхозой дирекци үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадаhан хүнүүдтэ, мүн ондоо тээhээ срэгшэдтэ ажалай түлбэри, материальна болон моральна талаар урмашуулгануудые баталан абаа. Эдэнэрые урмашуулха зорилготойгоор түсэбтэ даабаряа дүүргэhэн байбал, бэлэдхэhэн үбhэнэйнь 20 процентыень өөhэдтэнь үгэхэ юм. Мүн даабариhаа гадуур бэлэдхэhэн үбhэнэйнь 50 процентые тэдэнэртэ үгэхөөр хараалагдана.

Үбhэшэдэй ажалдань эмхидхэхэ, социалис мүрысөөнэй дүн согсолхо гүйсэдкомой штаб байгуулагдаа. Социалис уялгануудай дүүргэлтын дүнгүүд табан үдэр болоод лэ харагдажа байха.

Үбhэшэдэй звенонуудта депутадуудай 10 пост, арадай хиналтын бүлэгүүд хүдэлхэ юм. Үбhэ хуряалгада хабаадагшад худалдаа наймаанай, ажаhуудалай, соёлой ба медицинын талаар хангагдаха байна. Сомоной Соведэй мэдэлдэ байhан промышленна предприятинууд, организацинууд ба эмхи зургаанууд үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ 8 трактор, 10 автомашина эльгээбэ.

Бидэнэр Улаан-Үдын районой болон республикын бүхы колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, хүдөөгэй ажалшадые, промышленна предприятинуудай, транспортын, эмхи зургаануудай, организацинуудай коллективүүдые, hурагшадые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, пенсионернүүдые үбhэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалнабди. Ингэжэ Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулха байнабди.

(Уялганууд ажалша коллективүүдэй суглаануд, арадай депутадуудай Оронгын сомоной Соведэй сесси дээрэ баталагдан абтаа).

...ОЙ СОВХОЗУУДАЙ НИИТЫН АДУУhА МАЛДА ҮБhЭ ТЭЖЭЭЛ ...ЭДХЭХЭ ТАЛААР КАБАНСКЫН РАЙОНОЙ СЕЛЕНГИНСКЫН ПОСЕЛКОВО СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Соведэй депутадууд арга боломжонуудаа тоолоно үзөөд, өөhэдынгөө туhаламжа үзүүлдэг Ойморой, «Шергинский», Хандалын совхозуудта, Байгалай ОПХ-да 6700 центнер үбhэ, 1500 центнер набша намаа бэлэдхэн үгэхэ уялга абаа. Тэрэ тоодо пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үмсын малтайшуул, амаралтада гараад байhан хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, студентнүүд болон бусад ажал хэжэ шадаха поселогой ажаhуугшад техникын ябахагүй газарай ногоо сабшажа, 750 центнер үбhэ, 1000 центнер модоной шэлбүүhэ Сэлэнгын ЦКК-гай хамhабариин ажахын малда бэлэдхэхэ юм. Энэ талаар пенсионернүүдhээ, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдhээ, гүрэнэй эмхи зургаануудай, поселогой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдhөө бүридэhэн 2 звено байгуулагдаа.

Хубиин автомашинануудтай ба мотоциклнуудтай хүнүүд нэгэ машинада 2 центнер, нэгэ мотоциклайнгаа түлөө 1 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ байна.

Сэлэнгын ЦКК, СМУ-8 болон бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд шефтээ абаhан ажахынуудтаа 4400 центнер үбhэ нөөсэлхэ уялга абаа. Мүн тэдэнэртэ туhаламжа болгон 10 трактор, 10 автомашина, 45 механизаторые эльгээбэ.

Юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудай hурагшад, студентнэр Байгалай ОПХ-гай 15 гектар талмай дээрэ овощ харууhалжа, гектар бүриhөө 150 центнер огородой эдеэ хуряахаhаа гадна ЦКК-гай хамhабариин ажахын малда поселогой хүн зонhоо, предприятиин столовоhоо эдеэ хоолой зүйлнүүдые суглуулха даабаритай.

Поселково Соведэй гүйсэдком совхозуудай дирекцинуудтэй хамта үбhэ хуряалгада хабаадаhанайнь түлөө хубиин малые үбhэ тэжээлээр хангахын тула тодорхой хэмжээнүүдые абаа.

Эндэ гүйсэдкомой штаб байгуулагдаад, тэрээн дээрээ амаралтын үдэрнүүдтэ воскресенигүүдые үнгэргэхэ график баталаа.

Үбhэшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн декада бүхэндэ согсологдохо. Эндэ хүдэлэгшэдые соёлой, ажаhуудалай, медицинскэ, худалдаа наймаанай талаар хангалгые эмхидхэхэбди.

Бидэнэр ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ саг соогоо, эмхитэйгээр хабаадахыень нютагай Соведүүдэй бүхы депутадуудые, колхознигуудые, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые ба алба хаагшадые, предприятинуудай, организацинуудай коллективүүдые, республикын ажал хэжэ шадаха хүн зониие энэ шухала хэрэгтэ заатагүй хабаадуулжа, ерэхэ үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхын, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхын түлөө хубитануудаа оруулая гэжэ уряалнабди.

(Тус уялганууд предприятинуудай, организацинуудай ба эмхи зургаанудай коллективүүдэй суглаануд, мүн арадай депутадуудай Селенгинскын поселково Соведэй сесси дээрэ батадан абтаба).

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЗАМБУУЛИНАЙ АМГАЛАН БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

Замбуулинай дайдаhаа ажаглан харахада манай дэлхэйн бүмбэрсэг айхабтар гоёор, сэнхир хүхэ үнгөөр ялалзаhан бүмбэгэ шэнгеэр үзэгдэдэг гэжэ замбуулинда ниидээд ерэhэн космонавтнууд хэлэдэг байха юм. Гэбэшье бүхы арадуудай ажаhуужа, амидаржа байhан энэ hайхан дэлхэйдэмнай замбуулинай дайдаhаа аюул тохёолдуулагдажа магад болонхой. Замбуулинай дайдада ядерна буу зэбсэгүүдые гаргаха, «одото дайнда» бэлдэхэ гэhэн США-гай захиргаанай түсэбүүдhээ уламжалан, тиимэ аюулта байдал тохёолдохоор забданхай.

Океанай саагуурхи милитаристнуудай hанаашалгануудай хэды ехэ аюултай байhаниинь эли. «Замбуулинай» зэбсэгүүдые зохёон бүтээлгэ хадаа стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие эбдэхэ ябадалда хүргэхэ, буу зэбсэг гаргалгые бүри ехээр үргэдхэхэ, хүн түрэлтэниие ядерна дайнай аюулда оруулжа болохо байна. Вашингтоной балмад муухай түсэбүүдэй эб найрамдалай хэрэгтэ хэды ехэ аюултай байhанда hанаагаа зобожо, Совет правительство тон шухала эдэбхи үүсхэл гаргаба гээшэ. Замбуулинай дайдада буу зэбсэг гаргаха ябадалые зайсуулха, хоёр талада таатай үндэhэ hуури дээрэ хөөрэлдөөнэй эхилhэн үдэрhөө замбуулинда гаргагдаха зэбсэгүүдэй туршалга ба тодхолгонуудыень саг зуураар зогсоохо талаар Совет-американ тусхай делегацинуудай хөөрэлдөө эхилхэ дурадхалтайгаар Совет правительство США-гай захиргаанда хандаба. Дэлхэйн олониитэ энээниие эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай аша туhада айхабтар шухала хэрэг, хүн түрэлтэнэй хуби заяанда СССР-эй үнэн сэхэ оролдолго гаргажа байhанай үшөө нэгэ гэршэ мүн гэжэ сэгнэhэн байна.

Гэбэшье, энэ тодорхой hайн дурадхалда шууд сэхэ харюу үгэхын орондо Вашингтон элдэб эсын шалтаг баримталан, буу зэбсэг гаргалгые зогсоохо огто хүсэлгүй, уг зорилгодоо урагшатай хөөрэлдөө хэхэ эрмэлзэлгүй байhанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулба. Сагаан байшангай яаралтай түргөөр хэблэлдэ толилуулhан мэдүүлгэ дотор хаража үзэгдэхэ шухала асуудалнуудhаа хадуурха, тэдэниие ондоо асуудалнуудаар бүдүүлиг ёhоор hэлгэхэ hэдэлгэ хэгдэнэ. Дурсагдагша асуудалнуудтай хамта ядерна зэбсэгүүдтэ хабаатай замбуулинай дайдада гаргагдаха зэбсэгүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ тушаа эрхэ нүхэсэл дурадхагдаhан. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоhоной ёhоор, энэ асуудалаар Женевэдэ боложо байhан хөөрэлдөөн американ талаар зорюута таhалдуулагдаhан гээшэ.

Ондоо үгэнүүдээр хэлэхэдэ, эдэ онсо шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тохёолдоhон бэрхэшээлтэ байдалые тэрэл хэбээрнь үлөөгөөд, Вашингтон замбуулиниие дайнда хэрэглэхэ ябадалые зайсуулха талаар хөөрэлдөөндэ hаад түбэг тохёолдуулхые, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэг тэндэ гаргахые, хүн түрэлтэнэй хуби заяанда айхабтар шухала асуудалые зүбшэн хэлсэлгэhээ хулжахые оролдоно.

Советскэ Союзай эдэбхи үүсхэлдэ Сагаан байшангай үгэhэн бүтэмжэгүй харюу хадаа Холбоото Штадуудай ээрхэг түримхэй хүсэл эрмэлзэлэй, яажашье hаань сэрэгэй хүсэнэй талаар Советскэ Союзhаа булюу байдалтай болохо hэдэлгын үшөө нэгэ гэршэ мүн. Гэбэшье эдэ hэдэлгэнүүдэйнь бэелүүлэгдэхэгүй байhаниинь элитэ. Дэлхэйн арадууд милитаристнуудай аюулта аашануудай хойноhоо hэримжэтэйгээр ажаглана, тэдэндэ эрид шанга сохилто үгэхөөр бэлэн байна. Манай дэлхэйе ядерна дайнай аюулhаа аршалан абархын тулада ори гансахан арга — буу зэбсэгүүдые хуряан абалга, арсалдаата бүхы асуудалнуудые амгалан ёhоор шиидхэхын тулада үнэн сэхэ ба бүтэмжэтэй hайнаар хөөрэлдөө хэлгэ мүн. Иимэ эрилтэ Советскэ Союз, социалис хани нүхэсэлэй бусад гүрэнүүд табина, дэлхэйн бүхы арадууд баhал тиимэ эрилтэ табина.

hАЙН hАЙХАН hАНАЛ ХҮСЭЛ

Индохитадай гурбан гүрэн — Вьетнамай, Лаосой ба Арадай Кампучиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ээлжээтэ конференци үнгэрhэн неделидэ Лаосой ниислэл — Вьентьянда үнгэргэгдэбэ. Зүүн-Урда Азида эб найрамдал ба тогтууритай байдал хангахын түлөө тэмсэл ябуулдаг аха дүү эдэ оронуудай хараа бодолой хубилгагдашагүй байhаниинь тэрэ конференци дээрэ дахинаа гэршэлэгдэбэ.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдалай улам доройтожо байhан, Индохитадай оронуудта зорюулан Хитад ба Таиландын зүгhөө хэгдэжэ байhан дайсан харша ябуулгануудай улам үргэдхэгдэжэ байhан үедэ министрнүүдэй уулзалга үнгэргэгдэбэ.

Бүгэдэндэ мэдээжэ болоhоной ёhоор, Вьетнамай хойто хилэ дээрэ КНР-эй зүгhөө зэбсэгтэ хүсөөр харата ябуулганuудай хэгдэжэ байhан ушарhаа бэрхэшээлтэ байдал тохёолдонхой. Хитадай артиллери Вьетнамай хилэ шадарай районуудые ходо буудана, хитад солдадууд СРВ-гэй газар дээрэ холо хүрэтэр нэбтэрэн орно, Лаосой газар дээрэхи гурбан тосхониие зэбсэгтэ хүсөөр эзэмдэхые Таиландын засагаархидые баалан, империализмын хүсэнүүд мэнэ hаяхан Индохитадай оронуудта эсэргүү үшөө нэгэ фронт нээбэ. Харин оронуудай хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Хитадай засагаархид полпотовецуудта сэрэгэй туhаламжа хүргэлгээ үргэдхэбэ.

Вьентьянда үнгэргэгдэhэн конференциин түгэсхэлэй документ дотор харата эдэ ябуулганuудай үргэдхэгдэжэ байhан ушар эрид шууд буруушаагдана. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд вьетнам-хитад хилэ дээрэ Пекинэй зэбсэгтэ хүсэнэй хаража ябуулганuудта сохилто үгэхэ талаар СРВ-гэй абаhан харюугай хэмжээнүүдые гүйсэд дүүрэнээр hайшаан дэмжэжэ, хоёророной хоорондохи харилсаануудые гуримшуулха талаар хөөрэлдөөе hэргээхэ тухай СРВ-гэй амгалан ёhоной дурадхалда харюу үгэхыень тэрэниие уряалаа. Тэрэшэлэн Лаосой бэеэ даанхай байдалда, газар дайдынь бүтэн бүрин байлгада хоро хүргэжэ байhан ушарые эрид шууд буруушааба. Арадай Кампучиин экономическа, сэрэгэй ба политическэ байдалда түйлагдаhан амжалтанууд документ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Вьетнамай hайн дуратанай Кампучиhаа шата шатаар гаргагдажа байhан ушар НРК-дахи байдалай тогтонижон hайжаржа байhаниие гэршэлнэ.

Индохитадай гурбан ороной министрнүүд хитад арадтай хани нүхэсэлэй харилсаа холбоогоо hэргээхээр, КНР-тэй гүрэнүүд хоорондын харилсаае гуримшуулхаар, Таиландтай хүршэ ёhоной харилсаатай байхаар, лаос-таилан ба кампучи-таилан хилэнүүдые эб найрамдалта хилэ болгохоор бэлэн байhан тухайгаа мэдүүлээ. Түгэсхэлэй документ дотор Таиландда ба АСЕАН-ай бусад оронуудта (энэ бүлэглэлдэ Таиландhаа гадна үшөө Малайзи, Сингапур, Индонези, Филиппин, Бруней ородог), Индохитадай гүрэнүүдтэй хөөрэлдөө дары түргэн хэжэ эхилхэ уряа хэгдэнхэй.

БОЛИВИ: ҮГЭСЭЛГЭ ХОЙШО ТАТАГДАА

Латиин Америкын тэгэн дунда оршодог орон — Боливида мэнэ hаяхан уршагта үйлэ хэрэг болобо. Баруунай тала баримталдаг хүсэнүүд засагай хүтэлбэри барижа байhан зүүнэй тала баримталдаг демократическа ба арадай нэгэдэл гэдэг партинуудай (ДНЕ) правительствые унагааха hэдэлгэ гаргаба. Боливиин коммунис парти засагай хүтэлбэридэ байhан партинуудай бүлэгтэ оролсодог. Буутай 60 шахуу хүнүүд ерэжэ, президент Эрнан Силес Суасо гэгшые хулуугаа. Тэдэнэй хайшаашье ошоhониинь мэдэгдээгүй.

Хархис муухай сэрэгэйхидэй гэмтэ ябуулга Боливиин бүхы хүн зоной дурыень ехээр гутааба. Оронойнь демократическа бүхы хүсэнүүд засагай журамые хамгаалгада бодоо. Гүрэнэй урбалтые зайсуулха зорилгоор орон доторнь онсо журам тогтоохо тухай шиидхэбэри абтаhан байна.

Хулуугдаhан президент арбан час үнгэрhэнэй hүүлээр табигдаhан байна. Гүрэнэй урбалта хэхэ гэhэн харата ябуулгада хабаадалсаhан 200-hаа дээшэ хүн мүнөө түрмэдэ хаагданхай. Тэдэнэй тоодо баруунай тала хэтэрмэ ехээр баримталдаг политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, хархис үзэлтэй дээдэ зэргын офицернүүд, фашис зэбсэгтэ бүлэглэлнүүдэй гэшүүд бии.

Боливи — ашагта малтамалнуудай талаар Латиин Америкын оронуудай дундаhаа эгээл баян гүрэнүүдэй нэгэн юм. Эндэ олово, түмэрэй руда, туулган, цинк, вольфрам, мүнгэн, алтан ба бусад минералнууд айхабтар элбэг гээшэ. Гэбэшье хүн зонойнгоо байдал hуудалай талаар эгээл үгытэй ядуу орон болоно. Империалис монополинуудтай холбоо барисаатай, засагай хүтэлбэридэ бэе бэеэ hэлгэжэл байhан сэрэгэй журамууд гансал өөhэдыгөө баяжуулгада анхаралаа табидаг байhан. Эндэ асарагдаhан хариин капиталай 70-hаа дээшэ процентнь американ компанинуудай захиралтаар оронойнь хүн зониие дарлан мүлжэжэ байдаг.

Олохон жэлэй туршада сэрэгэйхидэй зонхилhоной hүүлээр 1982 ондо эрхэтэдэй анха түрүүшын правительство засагай хүтэлбэриие гартаа абаhан байна. Хүдэлмэригүй хүнүүдые үсөөрүүлхэ ба ажалшадай ажаhуудалые hайжаруулха зорилгоор тэрэ правительство национальна экономикоёо бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые дары абаhан гээшэ. Дулдыданги бэшэ политическэ хараа шугам бэелүүлхэ тухай соносхогдоо. Эдэ бүхы хэмжээнүүд оронойнь хархис хүсэнүүдэй ба США-гай уур сухалые орьёлуулна. Боливида алалга хюдалгын, үгэсэлгын харата ябуулганууд таhалданагүй. Америкын элшэн сайд Э. Кор гэгшэ оронойнь дотоодын хэрэгүүдтэ нэгэтэ бэшэ хамаарhан байха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ Боливида демонстраци болон митингнүүд боложо байна. «Засагай хүтэлбэридэ фашизмые еруулхэгүй, хархис хүсэнүүд болон империализмын харата ябуулгануудhаа ороноо зайсуулха. Эдэ зорилгонууд хадаа боливи арадай тэмсэлэй мүнөөдэрэй гол лозунгнь болоно», — гээд Боливиин коммунис партиин хэблэлэй орган — «Унидад» газетэ бэшэнэ.

Боливиин түрүү үзэл бодолтой ба демократическа хүсэнүүд нэгэдэмэл фронтоор бодожо, засагай хүтэлбэридэ тэгүүлжэ байhан хархисуудта шанга сохилто үгэн, хархис диктатурые бусаангүй, ажалша хүнүүдэйнгээ ажаhуудалай аша туhада демократическа түйлалтануудые аршалан хамгаалжа шадаха гэжэ hүүлэй үеын үйлэ хэрэгүүд харуулаа.

В. МАЛЫШЕВ,
С. ФРОЛКИН,
В. КОТОВ.
(ТАСС).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ҮНДЭР УЯЛГАНУУДЫЕ АБАНА

БЕРЛИН. ГДР-эй байгуулагдаhаар 35 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар социалис мүрысөөндэ республикын промышленна предприятинуудай ажалшад үндэр уялгануудые абана. Гайхамшагта үдэрэй хүндэлэлдэ Карл Маркс-Штадт хотын Ф. Геккертын нэрэмжэтэ комбинадай станок бүтээгшэд ажалай үүсхэл гаргаа юм. «Бүри ехэ продукци hайнаар, ашаг үрэтэйгөөр бүтээхэ, түрүүшүүлтэй зэргэшэн хүдэлхэ» гэhэн уряань ГДР-эй промышленна предприятинуудай коллективүүдтэ үргэнөөр дэмжэгдэhэн байна.

Тус предприяти дээрэ түрүү дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, шэнэ үүсхэлэй шухала эрхэ нүхэсэл бии болоо. Шэнэ техникэ хэрэглэлгэдэ, ажал эмхидхэхэ научна арга нэбтэрүүлгэдэ туhа нэмэри хэхэ зорилготой зүбшэлэлгын пункт жэлэй эхеэр эндэ байгуулагдаhан юм. Предприяти дээрэ бүтээгдэдэг шэнэ станок бүхэн урдынхиhаа 30 процент ехэ бүтээсэтэй юм.

Түрүүшүүлэй түйлалтануудые ажалай үдэр бүриин нормо болгохо гээшэ комбинадай коллективүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөнэй гол зорилго болоно. Социалис оронуудай, нэн түрүүн СССР-эй партнернуудтай нягта харилсаа холбоотой байhанай ашаар эндэхи машина бүтээгшэд иимэ үндэр дүнгүүдые түйлаха аргатай болоhон байна. Предприяти дээрэ олоор бүтээжэ эхилэгдэhэн шэнэ түхэлэй олохон станогууд СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай конструкторска бюронуудта байгуулагдаhан юм. Хориhоо дээшэ заводууд болон нэгэдэлнүүдтэй, социалис хани харилсаата оронуудай научна түбүүдтэй предприятиин ажалшад нягта харилсаа холбоо бэелүүлдэг.

Июлиин 7-до Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Россин гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной hайн дураараа орохоор 325 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан ехэ hайндэр үнгэргэгдэбэ.

ЖАРГАЛАНТА БУРЯАДАЙМ ЖАБХАЛАНТА ДУУНУУД

Энэ hүр жабхаланта hайндэртэ республикымнай хүндэтэ айлшад, орденто Улаан-Үдымнай ажалшад, Буряад ороной районуудhаа ерэhэн делегацинууд хабаадаба. Ойн баярта зорюулагдаhан наадanda РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Казаков, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүд, СССР-эй, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, хүршэ Эрхүүгэй, Шэтын, областьнуудай, Яхадай, Тувын АССР-нүүдэй түлөөлэгшэд байлсаа.

Монголой Арадай Республикын Дархан хотын, Сэлэнгэ, Булган аймагуудай түлөөлэгшэд мүн лэ hайндэртэ хабаадалсаба.

...Мэнэ hаяхан ээзгүй жэрылдэhэн hандалинууд гэнтэ үнгын сэсэгүүдээр бүрхөөгдэшэхэдэл гэнэ. Энэмнай хадаа hайндэртэ ерэhэн хүнүүд яаралтайгаар hууринуудаа эзэлбэ ха юм. Харин стадионой хүжэ ногоон талмай дээрэ энэ үедэ юун боложо байгаа гэжэ hананат!..

Ягаан, улаан, сэнхир-хүхэ сэсэгүүдые тээhэн хоёр машина стадиониие дүхэриглэн, аалихан дабшана. hүр жабхаланта хүгжэм зэдэлнэ. ССР Союзай, Россин Федерациин, ахэ дүү арбан табан республикын тугууд номгохон hэбшээндэ намилзана...

— Хүндэтэ нүхэд! Россин гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной hайн дураараа орохоор 325 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан искусствын hайндэрые эхилхэмнай... — гэhэн дикторэй үгэнүүдэй ханхинамсаар, стадионой дүрбэн буланhаа улаан, ногоон, сэнхир-номин үнгэтэй хубсаhатай хүнүүд тугуудые баринхай, жэгдээр алхалалдан, гаража ерэнэ. Тэдэнэр ногоон хибэс талмайн захаар дүхэриглэн hуухадаа, тугуудаа, hаяхан задарhан асари томо улаалзайнууд мэтээр, нэнгүүлэн hагад дундаа бариха юм. Үнгэ hайхан угалзатай хээнүүдтэй ород, буряад арадуудай заншалта хубсаhануудые үмдэhэн хэдэн зуун хүн гар гараа барисалдан, стадионой талмай дээрэ гаража ерэнэ. Харагшад тэдэниие халуун альга ташалгаар мэндэшэлнэ. hайндэрэй жагсаалшье эхилбэ даа...

...Алтарма шара гэзэгэтэй, гэрэлтэй hайхан шарайтай, хүхэ торгон сарафантай ород эхэнэр талмай дээрэ гаража ерээд, хоёр гараа үргэнөөр дэлгэн, урдаhаань дабшаhан сэбэрхэн буряад эхэнэрые мэндэшэлнэ. Тэдэ хоёр урда урдаhаань хэды алхам хэжэ, уулзаhан бэеэрээ хани халуунаар тэбэрилдэхэ юм. Энэмнай хадаа Росси — Эхэ Эхэ — Буряадыемнай золгожо, гүн сэдьхэлэйнгээ талархалые мэдүүлбэ ха юм гэжэ абаhаар ойлгожорхиhон харагшад альга ташажал мэдэнэ. Аха дүү ород, буряад арадуудай нангин нүхэсэл тухай уран шүлэгүүд энэ үедэ зэдэлhээр...

Ногоон талмайн нүгөө захада жэрылдэн зогсоhон буряад хубсаhатай хүнүүд зуугаад алдын сэнхир хадаг гарнууд дээгүүрээ hунаан дэлгээжэ, ород арадай түлөөлэгшэд руу зэргэ алхалан, хүрэжэ ерээд, хадагаа доро дохин бариха юм. Энэл ха юм даа, буряад зоной хэтын хэтэдэ, хэр угhаа хойшо хүндэлдэг байhан hайхан заншал! Аха нүхэрөө — агууехэ ород арадые хүндэлжэ байhанаа иигэжэ эдэмнай ёhолон харуулба ха юм.

Түргэн агтануудай түбэрөөн дуулдаадхиба...

Агуу Россида
анха түрүүлэн
Арадайм үмэнэhөө
амар мэндые
Абаашажа хүргэhэн
алдарта хүбүүдэй
Арюун нэрэнүүд
хэтэдээ мүнхэ!

—гэhээр, дикторэй дуун шангадана. Хазаар моридые зайдалан унаhан хүнүүд дүхэригые тойрон, гүйлгэлдэшэбэ. Эдэмнай хэд гээшэб гэжэ зон бишыхашье марганагүй. Буряад ороной Россин гүрэндэ эльгээhэн түрүүшын элшэд хазаар даруулан табилуулба ха юм! Харин дүхэригэй нүгөө захаhаа зэргэшээ гурбан үреэнүүдые хүллэhэн ород албатан тэдэниие угтан гаража ерэнэд... Уулзалгын мартагдашагүй үе! Буряадай түлөөлэгшэдые толгойлhон баатар тэгшэ бэетэй хүбүүн барижа ябаhан эритэ мэсэеэ газар руу зоohон бэеэрээ, сагаан эдеэнэй дээжые дээрэ үргэн, ородой түлөөлэгшые золгоно. Харюудань тэрэнь өөрынгөө hэлмые мүн лэ газар руу багса шаажархёод, хоёр гараа үргэнөөр дэлгэн ерэжэ, буряад хүбүүе халуунаар тэбэрин таалана. Эдэ хоёрой бүhэеэ андалдахые хаража, харагшад хэды ехээр баясаба гээшэб! Иигэжэ гурбан зуун жэлэй саана ород, буряад арадуудай хэлбэришэгүй хани барисаанай үндэhэ hуури табигдаhан түүхэтэй ха юм. Ородой, буряадай хоёр түлеолэгшэ ээм ээмээ түшэлсэн, дүхэригөөр алхалнад. Гэб гэнтэ, эдэ зоной бэе бэедээ хэлэhэн баярай халуун үгэнүүдые сэбэрхэн аршаанаар нангилан арюудхаха гэhэн мэтэ, ногоон хибэсэй захаар фонтанууд бурьялшана!..

Харин энэ үедэ РСФСР-эй арадай артист, М. Глинкын нэрэмжэтэ РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Д. Дашиев суудa гараhан «Таёжная, озёрная, степная» гэжэ дуугаа ханхинуулжал байгаа hэн. hүүлээрнь улаалзай сэсэгхэнүүд мэтэ сарюухан басагад эстрада дээрэ гүйлдэн гараад, буряад дуунай аялга доро нахилзама хатар гүйсэдхэжэ ехилнэ. Тиихэ үедэнь стадионой талмай дээгүүр таран зогсоhон спортсменүүд, тугуудые нахилзуулэн, «1659», «1917», «1984» гэhэн түүхэтэ тоонуудые харуулна.

«Революционно хүдэлөөндэ городой ажалшадай ехэ габьяатай байhанайнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ немец-фашис булимтарагшадтай тэмсэлдэ тэдэнэй хубитаяа оруулhанайнь, ажахын ба соёлой байгуулалтада амжалтануудые түйлаhанайнь түлөө Улаан-Үдэ городые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха» — гэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай уншагдахада, суглрагшад халуун альга ташалгаар угтаха юм. hүүлээрнь Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** үгэ хэлэhэн байна. Буряад оронойнгоо тэмдэглэжэ байгаа жабхаланта hайндэртэй, ниислэл хотымнай үндэр шагналда хүртэhэнтэй дашарамдуулан, hайндэртэ ерэhэн хүндэтэ айлшадые, Улаан-Үдэ хотын хүдэлмэришэд болон интеллигенциие, хүдөө нютагуудhаа хүрэжэ ерэhэн малшад болон механизаторнуудые, бусадшье суглрагшадые нүхэр В. Б. Саганов халуунаар амаршалhан байха юм. Тиин Агуу ехэ Россин, Октябриин революциин ашаар Буряад ороной социалис болон коммунис байгуулалтадаа түйлаhан амжалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэhэнэйнгөө удаа, нүхэр В. Б. Саганов суглрагшадта ажалдань шэнэ амжалта, ажабайдалдань аза жаргал хүсэбэ.

Тэрэнэй удаа Советскэ Союзай Геройнууд Г. Н. Москалёв, В. Х. Хантаев түрүүтэй Улаан-Үдэ хотымнай хүндэтэ эрхэтэд, Эхэ-Геройнууд суглрагшадта амаршалгын үгэнүүдээр хандаhан байна.

Уран гоё хүгжэм стадион дээгүүр ханхинана. Жэгдээр жагсан, парадта хабаадагшад ногоон талмайе орхижо сшоно. Эстрада дээрэ хүхюун согтой конферансье — Москвагай эстрадын артист Марк Трубецкой бии боложо, харагшадые амаршалхадаа:

— Хэрбээ энэ hайхан үдэр духаряагай үгэ намда үгэбэлтнай, номин сэнхир огторгойн үүлэгүй байхын түлөө, хөөрхэн бишыхан хүүгэдэй хонгёо энеэдэнэй түлөө, Нью-Йорк—Москва гэжэ рейсын хододоо эб найрамдалта байхын түлөө хундагаяа үргэе гэхэ бэлэйб. Харин мүноо үдэшэ танай шарайнуудай баяраар халин байхые харахада сэдьхэлдэ уран гоё сэсэг задарhан шэнги болоно,— гэбэ.

Концертые СССР-эй арадай артист Ким Базарсадаев А. Долуханянай «Эхэ оромни» гэhэн дуугаар нээжэ, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба.

hайндэрэй хүндэтэ айлшад, СССР-эй арадай артистнар, ССР Союзай Гүрэнэй шангай лауреадууд Борис Штоколов, Ирина Богачева хоёрые харагшад хэды халуунаар угтанаб даа. Харюудань Эхэ орон, арадуудай аха дүүгэй нангин хани барисаан тухай дуунуудые мэдээжэ артистнар гүн сэдьхэлэй ордоhотойгоор гүйсэдхөө.

Ягаахан хубсаhатай хүбүүд, басагадай буряад арадай эршэтэ hайхан хатарые гүйсэдхэhэнэй удаа, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай солистка Сурена Дашицыренова «Эхэ оромни» гэhэн олондо мэдээжэ ород дууе хангюурдахадаа, хоморой hайхан хоолойгоороо шагнагшадые бахархуулна...

Энээнэй удаа хэдэн hонирхолтой номер удаа дараалан харуулагдаа. Согтой хүхюун буряад, хужарлама hонин эвенк, эршэтэ түргэн шэмээшэг хатарнуудай эндэ харуулагдаhан тухай онсо хөөрөө дэлгэмээр юм бэзэ. Гэбэшье айлшан артистнуудайнгаа бидэндэ бэлэглэhэн дуу, хатар тухай эндэ хэлэбэлнай, бүри hонирхолтой байха ха юм даа.

...Москвагай миниатюрануудай театрай артист Юрий Чернов шогтой хүхюун хөөрөөгөөрөө харагшадые hонирхуулна. Кинодо ямар рольнуудые, хайшан гэжэ наададаг тухайгаа тэрэ шоглон hагад хөөрэхэ юм. «Доживем до понедельника», «Из жизни начальника уголовного розыска» гэхэ мэтын мэдээжэ фильмнүүдтэ наадаhан актёрые лаблан таниhан харагшад тэрэниие угаа hонирхон шагнана...

О-о! РСФСР-эй арадай артистка, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Валентина Толкуновада энэ үдэр хэды hайхан баглаанууд бэлэглэгдээб даа! Гүн сэдьхэлэйнгээ баяр баясхалангые харагшад энээгээр мэдүүлээ ха юм. Суута дуушан харюудань «Хөөрэлдыш, намтаяа, эжымни!», «Юрын лэ совет хүн», «Бидэнэр хахасаха заятай байгаабди» гэhэн мэдээжэ дуунуудаа бэлэг болгоо.

«Государственная граница» гэhэн олон серитэй фильмдэ гол геройнуудай нэгэн болохо Алексей Могилевой ролиие гүйсэдхэhэн артист Владимир Новиков мүн лэ hайндэрэй концертдэ хабаадалсаа. В. Маяковскиин «Владимир Ильич Ленин» гэhэн суута поэмэhээ хэhэгые уран гоёор уншажа, харагшадай халуун магтаалда хүртэбэ.

hүүлээрнь hайндэртэ суглараhан залуушуул, эстрадна дуунуудта дуратайшуул үнэн сэдьхэлhээ бахархажа абаhан байха. Ушарынь хадаа, совет эстрадын суута ансамбльнууд — Москвагай комсомолой шангай лауреат «В час пик» гэhэн рок-бүлэг, мүн залуушуулай болон студентнэрэй Гаванада болоhон бүхэдэлхэйн фестивалиин лауреат, «Пламя» гэhэн дуунай-инструментальна ансамбль удаа дараалан гаража, уран бэлигээ харуулаа бшуу.

Концертын түгэсхэл тээшэ эстрадын артистнуудай бүхэ-

ГУРБАДАХИ hУУРИДА...

Спортын национальна зүйлнүүдээр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоныг түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Братск хотодо үнгэргэгдэбэ. Табан суглуулагдамал командын 100 гаран спортсмен зонын наадanda хабаадаhан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, манай республикын түлөөлэгшэд гурбадахи шанда хүртэбэ. Тувын АССР-эй суглуулагдамал команда илажа, зонын чемпионууд болоhон байна. Усть-Ордын Буряадай автономито округой спортсменүүд хоёрдохи hуури эзэлээ.

Сэхыень хэлэхэдэ, физкультура болон спортын республиканска комитедэй энээндэ анхаралаа хандуулжа, бүхы зүйлнүүдээр түлөөлэгшэдөө эльгээгээ гээшэ hаань, Буряад ороной суглуулагдамал команда дээгүүр hуурида гараха аргатай байгаа. Зүгөөр манай республика яхад харайлгаар, гиир үргэлгөөр спортсменүүдээ эльгээбэгүй. Урдандаа манай гиир үргэгшэд, харайгшад нэгэнтэ бэшэ түрүү hуури эзэлжэ, зонын чемпионууд болоhон алдартай. Урдынгаа алдар солые арьбадхалгада анхаралаа хандуулха шухала.

Буряад арадай номо годлёор hүр харбалгада манай республикын түлөөлэгшэд Людмила Будаин («Спартак»), Андрей Байхалов («Динамо») гэгшэд хүбүүд, басагадай дундаhаа онсо шалгаржа, абсолютна чемпионууд болобо. «Динамо» бүлгэмэй тренер спортын мастер Леонид Халудоров эрэшүүлэй дундаhаа мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Үндэhэн буряад бүхэ барилдаагаар үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Борис Аюшеев хүндэ шэгнүүр энэй дундаhаа илалта түйлаа. Бусад шэгнүүрнүүдтэ бүхэшүүлнай урагшагүйдэhэн байха юм.

Зүгөөр хакас арадай барилдаанда Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда онсо шалгарба. Спортын мастернууд Игорь Балтуков, Гэрэл Цындымеев, мастерта кандидадууд Максим Балтуев, Сергей Шайдуров гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ илажа, зонын чемпионууд болобо.

Тува арадай «хуреш» барилдаан гоё hайхан арга дүрөөрөө спортдо дуратайшуулай анхарал татадаг юм. Эндэ пүрэ буляалдалгын барилдаагаар спортын мастер Виктор Гашинов («Урожай») нэгэдэхи hуури эзэлээ. Т. Жаргалов, В. Шаракшинов гэгшэд хоёрдохи, Д. Бальжиев, М. Илюхинов, С. Мордовской гурбадахи шангуудта хүртэhэн байна.

Саашадаа спортын национальна зүйлнүүдээр үнгэргэгдэhэн зонын мүрысөөндэ дүүрэн бүридэлтэй командая эльгээхэ, урдынгаа алдар солые hэргээхэ асуудалда республикымнай спорт эмхидхэгшэд анхаралаа хандуулха бэзэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Спорт

ТОЛОТОМО ИЛАЛТА

Совет шатаршад гоё hайхан кубок Эхэ орондоо асарба. Тэрээн дээрэнь иигэжэ бэшээтэй: «Уласхоорондын шатарай федераци. СССР-эй ба дэлхэйн суглуулагдамал командануудай нүхэд ёhоной мүрысөөн. Лондон, 1984 он». Дэлхэйн бусад оронуудай эрхим бэрхэ шатаршадтай манай спортсменүүдэй үнгэргэhэн хоёрдохи наадanda суглуулагдамал командамнай толотомо илалта түйлажа, энэ хүндэтэ шанда хүртэбэ.

— Энэ hонирхолтой мүрысөөнэй гол үрэ дүнгынь ямар гээшэб? — гэжэ ТАСС-ай корреспондент Виктор Бабкин делегациие хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй Спорткомитедэй шатарай управлениин начальник уласхоорондын гроссмейстер Николай Крогиустой Шереметьево гэжэ аэропорт дээрэ уулзахадаа асууба. Совет делегаци Лондонhоо бусахадаа, Ленинградта халта зогсолто хээд эндэ бууhан байна.

— Энэ мүрысөөнэй үрэ дүн бидэнэртэ тон аятай, зохид байна,— гэжэ Крогиус тэмдэглээ.— Он жэлнүүд үнгэржэ, олон үетэн hэлгэнэ, гэбэшье совет шатарай hургуули урдынхидал мэтэ түрүү, хүсэн түгэс байhаар. Энэ удаада бидэ 1970 ондо Белградта үнгэргэгдэhэн уулзалгын үрэ дүнгые үлүүлээбди. Тиихэдэ 20,5:19,5 тоотойгоор шүүhэн байгаа hаа, харин мүнөө 21:19 тоотойгоор илаабди.

— Эсэсэй эсэстэ энэ мүрысөөн юундэ Лондондо үнгэргэгдэбэ гээшэб? Ушарынь юуб гэхэдэ, түрүүшээр ондоо тээ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаа hэмнай...

— Үнэхөөрөөшье, тиигээ hэн. Хэрбээ тодорхойгоор хэлэхэ болоо hаа, Белградтахи уулзалгын hүүлээр иимэ мүрысоо эмхидхэхэ тухай хөөрэлдөө hэмди. Гэбэшье тэрэнэй дабтагдатар 14 жэл үнгэршоо. Түрүүлэн Югославида үнгэргэхэ тухай хөөрэлдөөн гараа hэн. Удаань Испани, Швеци, Итали иимэ ехэ мүрысөөе эмхидхэхэ тухай дурадхаhан байха. Зүгөөр тэдэ кандидатурануудаа болюулаа hэн. Тиихэдэнь уласхоорондын шатарай федерациин президент Кампоманес хөөрэлдөө үнгэргэхэеэ Лондон ошоhон байгаа.

— Тэндэ эрхэ байдалынь ямар байгааб?

— Сэхыень хэлэхэдэ, тиимэшье таарамжатай hайн байгаагүй. Хотын түбhөө холо газарта үнгэргэгдөө. Харагшадшье тиимэ олон байбагүй — 400—500 хүн суглардаг hэн.

— Гэбэшье наадаха, тэмсэхэ хэрэгтэй байгаа бэзэ.

— Эдэбхитэйгээр, эршэмтэйгээр наадаха хэрэгтэй hэн! Бүхы дүрбэн турта арбан хюлгэ дээрэ ана-мана, шанга тэмсэл болобо. Нэгэдэхи тур илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, тэнсэлгээр дүүрээ hэн — 5:5. Хойшолуулагдаhан партинуудые наадаhанай hүүлээр тэнсэхэ ушартай болоhон байгаабди.

Хоёрдохи тур илангаяа ехэ удха шанартай байба. Эндэ манай команда ехэ амжалта түйлаа. Тиигэжэ бидэ хоёр очкогоор урагшаа гарабабди. Удаань гурбадахи турта амжалта түйлагдаба. Түгэсхэлэй уулзалгада шүүгдэшообди. Тиигээшье hаа, хүсэгдэхөөр бэшэ болоhон байгаабди.

— Мүрысөөндэ хабаадагшадай түйлаhан амжалтанууд тухай юу хэлэлтэйб?

— Манай командын түрүүшын хоёр хюлгэ дээрэ наадагшад ехэ амжалта түйлаа. Дэлхэйн гурба дахин чемпион Анатолий Карпов, Гарри Каспаров тус тустаа 2,5:1,5 очкотойгоор шүүhэн байгаа. Александр Белявский 3,5:0,5 тоотойгоор илаба. Долоодохи хюлгэ дээрэ манай гроссмейстернүүд урагшатай hайнаар наадаа.

— Дэлхэйн суглуулагдамал команда тухай юу хэлэжэ шадахабта?

— Тэрэ hайн hорилго бэлэдхэлтэй байгаа. Элогой коэффициентын ёhоор дэлхэйн суглуулагдамал команда бидэнэрhээ оройдоол 1 очкогоор гартаhан байна. Магад, хэрбээ хюлгэнүүд дээгүүр шатаршадые зүбөөр тааруулан табяа hаа, тэрэ бүри hайн үрэ дүнгүүдые түйлажа шадаха байгаа. Гэбэшье рейтинг мүнөө үедэ шатаршан бүхэнэй хүсые хаба шадалые гүйсэд дүүрэнээр харуулжа шададаггүй гээшэ. Энэ тэрэ гроссмейстерэй үрэ дүнгүүдэй тогтууритай байhые хододоо хараада абаха хэрэгтэй.

СССР-тэ гроссмейстернүүдэй олон байгаашье hаань, манай командада спортын мастер оруулагдаа бэзэ.

— Арбадахи хюлгэ дээрэ наадаhан Андрей Соколов тухай эндэ хэлэhыетнай ойлгожо байнаб. Үнэхөөрөөшье, тэрэ спортын мастер юм. Гэбэшье тэрэ СССР-эй чемпион лэ! Гэхэ зуура тэрэ Филиппинын бэлигтэй бэрхэ гроссмейстер Эугенио Торретой яhала hайнаар наадаа гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

— Манай командада шатаршад хэр зүбөөр тааруулагдан табигдабаб?

— Яhала hайнаар хубаарилагдан табигдаа гэжэ тоолоноб.

— Иимэ мүрысөөнүүд заншалта болохо гү, юун гэжэ hананабта?

— Энэ талаар найдаха хүсэлэнтэйб. Ушарынь юуб гэхэдэ, иимэ hонирхолтой наадан дэлхэй дээрэ бүхы шатарта дуратайшуулай анхарал татана, hонирхол үүсхэнэ бшуу.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Константин Устинович Черненкэдэ» — КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай заседани дээрэ батлагдан абтаhан бэшэг. КПСС-эй Центральна Комитедтэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Эрдэм ухаантай нягта холбоотойгоор» — Ю. Покацкиин статья. «БАМ: түгэсхэлэй жэл» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Гурбадахи хуудаhанда: «Хани барисаанай, эб найрамдалай дуунууд» — В. Бадмаев Ч. Гомбоин хоёрой репортаж.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Республикын шэнэ hонинууд. Уласхоорондын шэнжэлэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Сибирь болон Алас-Дурна хизаараар». 16.15 — Фильм-концерт. 16.55 — «Четыре танкиста и собака» — олон серитэй уран hайханай фильм (7-дохи сери). «На перепутье». 17.40 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-59-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-8, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 3. Н-04586. Заказ № 158. Индекс 0468